

ANTONII
GALATAEI
PHILOSOPHI, ET MEDICI
PRÆSTANTISSIMI
LIBER DE SITV
IAPYGIÆ

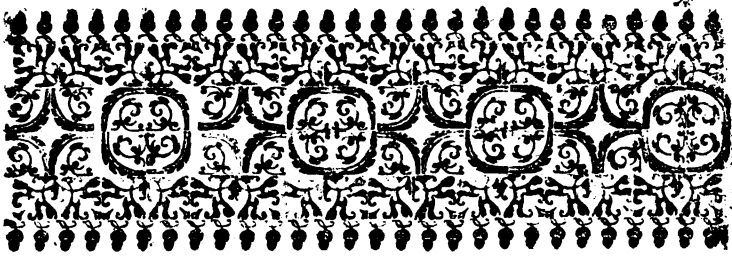

77282

NEAPOLI;

Ex Typographia Dominici Maccarani. 1624.

SUPERIORUM PERMISSU.

ANTONIUS

SCVRRANVS V. I. D.

GALATAEORVM ARCHIPRESBYTER,

P R I L L V S T R I

HIERONYMO CICADAE

Sternatiptæ Domino.

Um Eruditissimi Antoj Galatæi liber de fitu Iapygię tam diu defideratus ad noſtras manus perueniſſet , (pauci enim è Baſilea , vbi fuerat impreſſus, in Italiam aducti ſunt : ita vt ſtudioſi manuſcriptos habere cogantur) operepretium me fa-

A 2 cra-

cturum existimaui , si in illorum
 gratiam illum typis iterum man-
 darem, & eò magis, quòd Galatęus
 ipse meus est Ciuis . Sed cui pre-
 clarum hoc opus decentius conse-
 crarem , preter te video neminem,
 tùm quòd tuę virtutis magnitu-
 do ita fulget, vt vbi est, diù cœlari
 non possit , ad sui que amorem,
 quemq; alliceret, tùm quòd quam
 plurimis prosequutus es me bene-
 ficijs, quę ita menti inherēt, vt
 inde excidere nequeant, meusque
 es protector, & nostri temporis ve-
 rus Mecenās . Galatolę Decimo
 Calendas Augusti. 1624.

AV-

LECTORI

PROVINCIA hæc (Candide Lector) antiquitus (ut Toreumata testantur) utebatur insignibus Delphino vna cum Neptuno eam forsitan ob causam, quòd salo vallatur, vnde Salenti-

na dicta est. Nunc autem utitur quatuor Palis purpureis à summo ad imum positis in campo aureo, & desuper Delphino iracundo. Qui falcata Luna ore teneat. Horum porro Insignium vsus cæpit Anno. M. CCCC. LXXXI. Quo Alphonfus Dux Calabriae Ferdinando, Primi Regis Neapol. Filius Turcas ex Hydruntina Vrbe fugauit. Ut ergò Salentini maximum à Rege beneficium erga se collatum ostenderent, quòd ex Mahumeti Secundi Turcarum Regis Tyrannide essent liberati, his reijs insignibus Prouintiam decorari voluerunt.

Quatuor

Quatuor itaque Pali purpurei in Campo aureo indicant Regis Ferdinandi Aragoni stemmata . Falcata verò Luna ori Delphini addita inuit, & strenui Alphonfi diligentia, & propria Incolarum virtute ereptum fuisse Tyranno recens dominium , Quo pulchram hanc Regionem tentauerat occupare .

Locorum longitudes latitudinesque. Quas in Marginibus operis annotauimus , sumptæ sunt ex descriptione Prouintiæ à Fratre Laurentio è Sancta Maria de Noue Capuccino Anno 1617. edita. Vale.

Petrus Antonius de Magistris.

VITA

7

AUTHORIS
VITA.

A PETRO ANTONIO
de Magistris descripta.

ANTONIUS Galatana I A
PYGIAE, oppido
oriundus, licet ex Fa
milia de Ferrarijs co
gnomentum tamen à
Patria sortitus est.

eius Avus, & Progenitores Græci Sacer
dotes fuerunt. Pater Petrus nuncupatus Cu
pertini interijt. Post mortem Patris, à quo
quatuor habuerat sorores ipse puer Auun
culi sui diligentia, & sumptu prima lite

Mater ex
Familia ab
Alexandro
fuisse fer
tur.

rarum

Actatis an.
16.

■ Epistol.
ad Leoni-
cenum.

In descrip.
Callipolis

*rarum fundamenta Neriti hausit. deinde
maiori indigens disciplina ad maiora lite-
rarum studia Philosophia, & Medicina se
contulit. In quibus cum profecisset insignia
Doctoratus Ferrariae accepit. Fuit optima
temperatura: iusto, & quadrato corpore,
obeso tamen: capite grandiusculo: lata, &
eminenti fronte: caeseis oculis, qui magnum
ingenij acumen significarunt: fuit vinido
colore hilari pulchraque facie, & veneran-
da. Inter cetera Prouintia loca Callipo-
lim coluit, cuius aer magis ipsi conueniebat,
quam aer Galatana ubi natus, aut Ne-
riti ubi educatus, aut Lupiarum, ubi
tamdiu moratus fuerat: cibo & somno par-
cius utebatur simplici cena gaudebat. Ter-
tia aut quarta noctis hora dormitum ibat,
nona aut decima surgebat. Fuit vitio-
rum insectator, veritatis amator, antiqui-
tatis admirator; Ignorantiae hostis: facile
ratione vinci patiebatur; iactantiam ab-
horrebat; placuit tamen illi non parum so-
cratica illa ironia, ita quod ferocior lingua
quam factis esset, ut Callipolis descriptio-
ne colligitur. Fuit Reip. Lupiensis admini-
strator in Epistola ad Bellisar. Fuit Phi-
losophus, & Medicus celeberrimus, in Me-
thema-*

thematis, & Cosmographiæ studio bene
 versatus: Græcæ, & Latine Linguae pe-
 ritissimus, in omni denique disciplinarum
 genere sic eruditus, ut à doctis sua tem-
 pestate viris omniscius appellaretur. Fuit
 Ferdinandi Senioris Regis Neapolitani
 Medicus, & Archiater. Ab Alphonso
 Secundo fuit beneficijs auctus. Interfuit pri-
 mo bello turcico, deinde primo, & altero
 bello veneto: unde bonis artibus, & con-
 tinuis laboribus (ut ipsemet de se ipso lo-
 quens testatur) Triputeanam villam ade-
 ptus est. Eius opera Typis excusa legun-
 tur hæc Liber de Situ Iapygiæ: descriptio
 Urbis Callipolis: De Villa Laurentij
 Vallæ: Alphonso Regis Neapolitani epi-
 taphium: Liber de Situ Elementorum:
 Epistola de Situ Terrarum: Argonautica:
 Libellus de Mari, & Aquis: &
 de Fluviorum Origine. Calamo autem
 exarata à doctis viris aservantur: Eu-
 crasia: Quatuor volumina Problema-
 tum: Dominicæ Orationis expositio: Dia-
 logus de Heremita: Epistola ad diuersos:
 de Podagra: de optim. genere philosophan-
 di: de Urbanitate: de Educatione Filio-

In Epistola
 ad Christo-
 stomum.

Basilæe An-
 no Domini
 1558.

B rum

Non nulli
certo affe-
ront esse
Auctoris.

*rum Regum : Discursus de Duello Itali-
cè . De Bello verò Hydruntino Tracta-
tus à Michaele Martiano in Italicam
linguam versus an sit eiusdem ambigitur ;
cum eadem Historia ab ipsomet in hoc ope-
re enarretur . Alia tamen eiusdem (præ-
ter etrusca carmina , & physica quæstio-
nis subtiles libellos) non pauca reperiun-
tur ; quorum tituli adhuc nobis sunt ignoti .
Plures habuit Familiares ; sed præcipuos ,
Petrum Summontium , ad quem Callipo-
lis descriptionem uisit : Iacobum Sanna-
zarium , cui plura inscripsit : Hermolaum
Barbarum , à quo ipsi Galateo peculiaris
Themistij in Aristotelis Physicen dicata
est : Magnum Pontanum Neapolitanæ
Academiæ Patrem , Qui ipsum in suis
Hendecasyllabis , & alibi honorificè cele-
brat : Bellisarium Neritinarum Du-
cem , à quo in quadam Epistola suo libel-
lo de Re Militari adiuncta non solum de
verborum ornatu , de sententiarum gra-
uitate , sed etiam de actiua , & contem-
platiua vita non parum laudatur . Tan-
dem à Paulo Iouio in suis Doctorum Vi-
rorum elogijs ; & à Bartholomeo Chioc-
carello*

Carello in suo libro de Illustribus Regni
 Neapolitani Scriptoribus magnificè com-
 mendatur. Uxorem duxit Mariam
 Lubellam Sanaricæ Reguli Filiam: ex
 qua quinque suscepit liberos: Marcum
 Antonium, Qui fuit Abbas Diui Ani-
 ceti: Galenum: Antonium: Lucretiam,
 & Elisabettam. nam alius eiusdem Fi-
 lius Casar dictus fuit nothus. ex Anto-
 nio habuit Nepotem Petrum Antonium,
 in quo eius virilis sexus extinctus est.
 Tandem Galateus ipse Anno Domini.
 MDXVII. die 12. Nouembris ex edu-
 catione animæ numerus elicitur ann. 73.
 Lupijs obiit: ibique in Ecclesia Diui Ioan-
 nis Predicatorum Ordinis in eius
 Tumulo, quod sibimet ipse com-
 posuit, legitur hoc Epi-
 taphium.

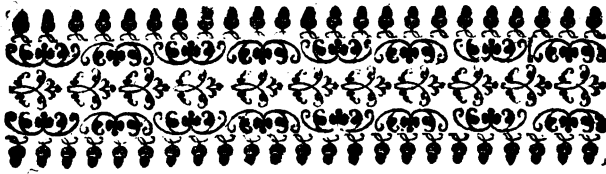
In obitu
 pro eo ora-
 tionem ha-
 buit Magi-
 ster Raymū-
 dus Ordini-
 nis D. Agu-
 stini.

12 A V T H O R I S

Qui nouit Medicas Artes,
& Sydera Cæli
Hac Galateus Humo con-
ditus ille iacet:
Qui mare qui terras animo
concepit, & astra,
Cernite Mortales quàm
breuis vrna tegit.

A N

ANTONII GALATAEI

PHILOSOPHI, ET MEDICI
Præstantissimi,

*De Situ Iapygiæ, ad clarissimum virum,
Ioannem Baptistam Spinellum,
Comitem Choriatis.*

QUæ nunc Italia dicitur,
ab Alpibus ortum ha-
bens, supero & infero
Mari abluitur, inque
ortum hybernum, &
meridiem porrecta,
perpetuis Apennini
iugis, duabus penin-
sulis, seu (vt Græci dicunt) chersonesis fini-
tur.

Italiz situs
ex Plin.

Etius penin-
sula:

tur. Quæ quasi vertices sunt, seu conibifidæ arboris. Hæ peninsula, & interiacens ora antiquis temporibus non solum cæteris terris: sed ipsi quoque Græciæ prælatæ, ob ingentem, & urbium, & virorum nobilitatem, & cæli clementiam, & soli vbertatem (Græcis omnibus consentientibus, nomen sibi magnæ Græciæ vindicauere. Nunc afflictis, ac perditis Præscorum Græcorum rebus, & de hinc deleto in Oriente Romano Imperio, hæc quoque ora simul concidit, & vt quondam Græcis totum ferè internum Mare, Massiliam, & Aphricæ Oram, Aegyptum, Syriam, Asiam, Græciam, & maiorem Italiæ partem, Siciliam, cretamque tenentibus, hæc ora in vmbilico erat Græciæ, sic nunc diuiso, imò potius discisso terrarum orbe, & Græcis latinisque dissentientibus, & Saracenis, Turcisque rerum potitis, in extremo penitus angulo est. Omnes huius oræ vrbes percurrere, & illarum res gestas narrare, non est propositi nostri, nec tantum mihi à laboriosissima arte mea ocij concessum est. In hac Hydruntum, Callipolis, Neritum, & vnde mihi antiqua origo est, Galatana, Brundusium, Tarentum, Metapontus, Heraclea, Thurij, Sybaris, Croton, Locri, Rhegium, Messana, Syracusæ, & vt mihi constituam, tales erant, quondam hæ vrbes, Quales, quæ nunc in Italia habentur nobilissima. Hic à Pherecide Syro, fluxit Italica

Philo-

Philosophia : hic Pythagorica disciplina : hic mores, hic apud Græcos (teste Aristotele) prima bene viuendi instituta , primi conuictus . Primi leges scriptas dedere Thurij, apud quos Græcæ ; historiæ pater Herodotus suas scripsit Musas . Nunc tempore , & vetustate omnia collapsa sunt . Nunc incostans, ac lubrica fortuna , quæ res Hominum, atque Imperia ipsa, nunc huc, nunc illuc agitans , omnia permisit , ac perturbat aliò vertit sua munera . Hæc eadem Regiones, Vrbes, Gentes, Linguas, Familias, nunc has extollit , nunc easdem deprimit . Quin etiam, & ipsas Regum , & Populorum leges , & varias religiones , & ipsa philosophiæ (vt Aristoteles ait) scita, & dogmata , permutat . Nihil est in tam magno , ac volubili opere , quod firmum , aut stabile sit . Extrema totius Oræ duæ sunt (vt dixi) peninsula . Quæ ad meridiem spectat, & ad Siculum vergit fretum, paulò maiori ambitu cingitur, clauditur isthmo, qui est à Scyllaceo , ad Hipponiatem sinum , seu (vt Aristoteles ait, à Scylletico, ad Lameticum, inter vtrumque eodem authore , iter est mediæ diei . Strabo spatium esse ait CLV. stadiorum . Nusquam angustio rem esse Italiam Plinius ait. Hæc est propriè dicta Italia, ab Italo Rege , vnde Virgilius Aristotelis sententiam ad verbum referens ait .

Oenotrij coluere viri, nunc fama minores
Italiam

Post Dilu-
uium pri-
ma Reges
habuit: No-
am alias la-
num :

Anotrius
Arcas post
Ditu. Ann.
744. in hæc
 colonias in
 trodudit g-
 notriamq;
 appellauit:
 cui succes-
 sit Peuce-
 tius frater
 Mirsil, de
 Bell. Pel.

Italiam dixisse Ducem de nomine gentem.
 Hunc Vniuersæ Italiæ nomen dedisse cer-
 tum est. Propagatum inde nomen, Cam-
 paniam, & latium compræhendit, & à Supe-
 ro Mari, Salentinos, Apulos, Ferentanos,
 Marfos, Pícenos, inde Hetruriam, & Ligu-
 riam, vsque ad varum ampem, & Alpes Ve-
 netiæ, & vsque ad confinia Illiridis. De
 Vniuersa Italia dicere, nec propositum mi-
 hi est, nec otium. De altera peninsula,
 quæ Orientem spectat, pauca de multis per-
 stringere me oportet, quoniam id tibi place-
 re video, cuius iussis iure mihi semper pa-
 rendum est. Vt illa (quemadmodum dixi-
 mus) à scyllaceo, ad Hipponiatem sinum,
 sic, & hæc, à Brundusio Tarentum, & isthmo,
 scd longiori clauditur. Sunt enim à Brun-
 dusio Tarentum, millia passuum circiter
 XL. à Tarento Callipolim, millia passuum
 L. Inde Iapygium promontorium, (quod
 alij Salentinum, alij Salentum, Græci Acram
 Iapygiam appellant) millia passuum XX. In-
 de Hydruntum, quod teste Leonardo Are-
 tino, vltimum est Calabriae, millia passuum
 XXX. Hinc Brundusium L. totus ambitus
 est CXC. millia passuum. Vt illa Leucope-
 tra, cui nauigantes temporis nostri, à discrimine ventorum, nomen Indiderunt, ita vt
 hæc Iapygio promontorio terminatur. qui-
 bus apicibus, maximè in mare excurrit Ita-
 lia. Htrunque extremum finis est Apenni-
 ni. Nam

Iapygiae
 ambitus.

Apennino
 excurrit vs

ni. Nam vt Italia, sic & Apenninus bifur-
 catur: & vt Italia Alpibus, sic & Iapygia, que ad ex-
 tremas par-
 tes Italiae.
 montibus circumsepta est, non nimis altis
 sed lapidosis, & nemorosis. Hi vltra Brun-
 dusium, & Tarentum, ferè ad vtrunque
 mare descendunt. Sunt qui Isthmum po-
 nunt, ab Egnatia, & Monopoli, vsque Ta-
 rentum: id spatium XXX. millium passuum,
 esse dicunt. Ab extrema Iapygia, ad syrtis
 magnæ intimos recessus, maxima mediter-
 ranei maris latitudo est. Sunt enim millia
 passuum ferè octingenta. Ab hac eadem
 ad interiora sinus Coryanthiaci, quatuor
 millia, & quingenta stadia. Ad Acrocerau-
 nios montes, & Lacinium promontorium
 par esse spatium, auctor est Strabo, hoc est,
 septingentorum stadiorum, quæ nostra com-
 putatione efficiunt LXXXVII. mill. D. pass. Passuum
 millia 87.
 Idem à Cassiepiæ Corciræ Bruudusium, &
 ab altero Cassiepiæ cornu, vsque Taren-
 tum, stadia sunt M.D.CCXL. hoc est, Ro-
 mana computatione, mill. pass. CCXXVII.
 Recentiores nauigantes ab Hydrunto ad
 Thonon Insulam, quæ ostrio Adriatici si-
 nus obijcitur, LX. millia passuum esse di-
 cunt. à Thono, Corcyram XL. Ostium
 Adriatici sinus, vbi breuissimum est spa-
 tium, L. millia passuum, hoc est, ab Hydrun-
 to, ad Acroceraunios montes. Hæc Regio, Iapygia
 subiecta
 est soli, &
 Leoni.
 si Ptolomæo credimus, ad Coelum relata,
 Leoni, & Soli, subijcitur, vt & tota Italia:

C sed

Quodd Ro-
ma eius ca-
pit Leone
Oriente
fuit posita
vt Galeot.
Mart de
Postr pro
miss refert
Quarto cli-
mati subij-
cit.

sed Apulia præcipuè . Hæc quoad terra-
rum situm attinet, temperatissimam orbis
partem sortita est. Vt, & altera peninsula,
quartum scilicet clima : quod quantum
ad cognomen, & umbras Solis, si aliqua res
terrestris non obstiterit, temperatissima
esse, & ratio, & experientia ipsa, & plurimo-
rum consensus affirmat: quamuis Auicenna,
& Auerroes, ab antiquorum sententia, &
inter ipsos dissentiunt. Alter, quæ sub æqui-
noctiali, plagam temperatissimam esse opi-
natus est, Alter, quintum clima laudauit, in
quo se esse credidit, quum fuerit, si Cordu-
bæ vixit, in quarto. Vtriusque opinionem
in libello nostro de Eucrasia confutauimus.
Auerrois opinionem, nemo, quem ego
sciam, secutus est. Auicennæ consentit Apo-
nus, & Albertus, qui libellum de natura lo-
corum scripsit, vbi se multa ex Platonis, &
Aristotelis Epistolis, collegisse asseuerat.
Sed si temperatissima Orbis loca cognosce-
re cupis, (his namque mensurantur cætera
nam rectum est Index sui, & obliqui) ne pi-
geat inter tot curas hæc quoque legere,
quæ non nihil ad ciuilem vsum conducunt.
Ecarum, quas Alfraganus, & cæteri Arabes
seripsere Regionum vrbiumque nomina,
nec mihi nota sunt, nec illis, vt puto: non
solum locorum, sed stellarum, & Auctorum,
& (quod vitæ interst) herbarum quoque
nomina Arabes corruere: Vnde rerum
ignora-

ignoratio non parua orta est. Placuit nostris potius è turbidis barbarorum riuulis, quàm è Græcorum purissimis fontibus hausisse Philosophiam, Medicinam, cæterasque disciplinas: sed ad propositum redeamus. Quartum clima ex Italia non nisi quæ citra Neapolim, & Garganum Montem sunt loca complectitur. Incipit ab Occiduo Oceano, continet Gades, sacrum Promontorium, & oram Oceani vsque ad Lunæ Promontorium, quod est in Lusitania, Medium freti Herculei, quod inter tertium, & quartum clima iacet. Abyla in tertio, & quarto Calpe existente: omnem Bæticam, & partem Lusitaniæ, & omnem oram Hispaniæ interni maris vsque Barcinonem, Ebisum, & Baleares Insulas, Sardiniam, & partem Corsicæ, Siciliam, & adiacentes Insulas, & Italiæ partem à Leucopetra vsque Neapolim, & ab extrema Iapygia vsque ad Garganum Montem, & Luceriam Apulorum, Macedoniæ partem ferè vsque Dirrachium, Acroceraunios Montes, & omnem oram Aepiri, Corcyram, Cephaleniam, Iacinthum, Sinum Corinthiacum, omnem Oram Aetoliæ & Acarnaniæ, Isthmon, & mediam Peloponensum, Actidem, Achaiam, Beotiam, sinum Therniaicum, Thessalonicam, vsque Athon Montem, Stagiram, Lemnon, Eubeam, & maximam partem Aegæi pelagi, Fenedon, Lesbon, Chion, Con, Samon, Om-

Quæ loca quartum clima complectatur. Vide Clau. in spher. quod hæc loca in quinto cli. ponit.

C a nem

In tertio
climate, q̄
concinan
tur.

nem oram Asiæ minoris à Fenedo, & Si-
gæo, & Helleſponto vsque ad Gnidum: & à
Gnido vsque ad Iſſicum ſinum, & partem
Syriæ vsque ad terminum tertij Climatis in
cuius medio Hieroſolymorum Ciuitas eſt
ſita, qui terminus eſt iuxta Alexandriam,
Pieræ continet, & Rhodi Oram, quæ Sep-
tentrionem ſpectat, & Cypri Cromiorum,
tantum extrema, Moeſiam, Aſiam minorem
propriè Meoniam Acolidem, Cariam, Pam-
philiam, Liciam, Ciliciam, vtriuſque Arme-
niæ partem, & partem Meſopotamiæ, par-
tem Aſſiriæ, Mediam, & partem littoris Hyr-
cani maris. Hyrcaniam, Parthiam, partem
Margianæ, Ariæ, Paropanifi, & Battriauæ, &
Sogdianæ, & Satarum Regioneſ, & terram
incognitam. Latiùs quàm par erat digreſſus
ſum, ſed opere pretium hæc noſſe ciuili vi-
ro, ſed maximè Philoſopho, & Medico, quos
regionum, & Orbis totiuſ ſcientiſſimos eſſe
oportet. Primum munus eſſe Medici Hip-
pocrates cenſet, contemplari tempora, &
Regiones. Idem re monſtrauit, quod opina-
tus eſt, nam libellum ſcripſit de Aere, &
Aqua, & Regionibus, de Aſia præcipuè, &
Europa: & in calce admirandi illiuſ Progno-
ſticorum libelli, ſic ait: Quæ diximus in Aæ-
thiopia, & Heſperia, & Septentrione exper-
ti ſumus: certè Hominum mores, Ingenia,
& craſes, quas complexioneſ appellauerunt,
ex ipſiſ Regionibus iudicantur, Ariſtolele

in

in Problematis, & Galeno in libello de virtutibus Animæ testibus. Ego secundum Ptolemæi descriptionem, principium quarti Climatis ad latitudinem XXXVI. graduum, finem vero vnus, & quadraginta posui: nec me latet quosdam trigessimum, & trigessimum quartum ferè fines posuisse, atque alios aliter. Galenus temperatissimam Orbis partem, seu Zonam Con. Insulam Hippocratis patriam iudicauit, & Gnidum, & Regiones, quæ parum ad Arcton, aut ad Austrum secedunt. Auerroes quoque hoc idem confessus est, auctoritate Galeni, Græcorum terram temperatissimam, præcipuè patriam Hippocratis. Demonstratum satis, vt puto, eam Regionem, cuius situm, atque Vrbes cognoscere diu optasti, ex segmentis terrarum temperatissimum obtinere. Hæc Insularum omnium peninsularumque Ocellus quondam fuerat. Hæc est de qua Horatius cecinit.

At Clau.
in sph à 33
45. vsque
ad 39 2. ex
actiores e-
nim obser-
uationes.
Prouinciæ
latitudinis
principium
39. 36. finē
41. 5. longi-
tudinis ve-
rò princi-
pium 42.
50. finem
45. 28.

*Dulce pellitis Ouibus Galeis
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet, vbi non hymecto
Mella decedunt, viridique certas
Bacca Venafro.*

Ver

*Ver ubi longum, tepidasque præbet
Iuppiter brumas, & amicus Aulon
Fertili Baccho minimum Phalernis
Inuidet cuius.*

*Ille te mecum locus, & beata
Postulant arces, ubi tu calentem
Debita sparges lachrima fauillam
Vates amici.*

Hanc Cherfonesum varijs nominibus à diuersis Auctoribus subinde appellatam fuisse compertum habeo: Alij (vt Aristoteles, Herodotusque) Iapygiam dixerunt: Alij Salentinam; Peuceciam Alij: Alij à Duce Mesapo Mesapiam: Alii magnam Græciam. Alij Apuliam, ἀπὸ τῆ ἀπὸ Λαοδῆ: eò, quòd hic celerius, quàm alibi arbores deiciunt folia: Alij Calabriam: nam quæ nunc Calabria, Brucia quondam dicebatur, tantum est nominum, rerumque varietas, atque mutatio. Quæ de hac Regione scribit Strabo ad verbum referam: Terra deinceps Iapygia, non sine admiratione commoda Oppido est: Nam cum in superno tergo aspera videatur, vbi aratris panditur, altioris fertilitatis glebas inuenies: cumque aquarum indiga est, nihilominus læta suppeditat pascua, & arboribus referta spectatur. Hæc etiam omnis Regio aliquando copiosa mortalium multi-

Regionis varia nomina ex Iapyge dedali filio: ex Saletis: ex Peuceccio Enotrij fratre sed magna Græcia propter doctrinam quæ ibi floruit. Calabria propter copiam omnium boni. Nunc ex Metropoli Ciuitate Hydruntina Prouincia dicitur

multitudine floruit, & tredecim Vrbes ha-
 buit: nunc autem excepto Tarento, atque
 Brundusio, cætera exigua sunt oppidula,
 adeò absumptæ sunt vires. Salentinos Cre-
 tensium fuisse Coloniam memoriæ prodit-
 um est: hæc ille. Hæc Regio quamuis nunc
 effoeta, & annosa sit, tamen Hispanorum,
 Gallorum, Italorum, & præcipuè Campano-
 rum, qui amœnissimam Italiæ partem inco-
 lunt, Græcorum quoque & Turcarum iudi-
 cio pulcherrima, atque apprimè optima
 iudicatur. Fruges, olera, fructus præstantissi-
 mi sunt: triticum, & ordeum valentissimum
 est: auena huius regionis cum hordeo, &
 hordeum cum tritico aliarum certare po-
 test. Paleæ medullis plenæ vehementissimè
 alunt: brassicæ, cæpæ, Intubi, raphani, cucur-
 bitæ, fabæ in immensam crescunt magnitudi-
 nem: melones maximi, atque optimi saporis:
 citra vbique benè proueniunt: herbæ quæ in
 vsus medicos veniunt, aliarum eiusdem ge-
 neris omnium efficacissimæ: cœlum salubre,
 solum non aridum, non palustre, aquas ha-
 bet plerisque in locis salientes, & in pleris-
 que fontanas: bouum, & asinorum spectatæ
 magnitudinis corpora gignit, & mulorum
 genus laudatissimum. Sunt qui Italiam
 à Vitulorum magnitudine dici existimant:
 homines placidos mitissimorum morum,
 boni sensus, non fallaces, non subdolos, sed
 regionis natura non satis bellicosos: sed ob
foedera

Creten-
 Coloniam Sa-
 lentini, ex
 sententia
 strabonis,

Regionis
 dotes, &
 quæ nasci-
 tur optima

Culus ingenij promargentes clementia Cœli.

foedera seruanda, & ob honorem fortissimos vt audies. Fit enim, vt qui temperatas terras habitant, plus ingenij habeant, & humanitatis, & meliorem corporis temperaturam, sic minus audaciæ, ac immanitatis. Exemplum ponit Cicero, de Græcis, & Cymbris: & Hyppocrates de Europæ, & Asiæ gentibus. Qui mansuetior est, plus ad Hominem, qui animosior, plus ad belluam accedit. Dispereant qui principatum animalium audacissimis rapacissimisque dedere. Non ne erat decentius, & naturæ magis consentaneum bouem, aut ouem, aut equum, gallum, aut pauonem, animalia humano generi non innoxia modo, sed vtilissima, & necessaria, quibus diademata tam decora natura ipsa sua sponte constituit, reges aliorum facere: quàm aut Leonem, aut Aquilam, animalia torui vultus, atque horridi, ad uncorum vnguium, rapacissimi animi, infatiabilis gulæ, nata in aliorum perniciem? Dices, quoniam hæc armata sunt, illa inermia: & natura monstrauit inermem esse debere Regem: cæteras armatas, & spiculis, & venenis genuit. Hoc documento mortales admonuit, inermes armatis imperare debere, & ingenio vires cedere: Ideò Aristoteles, qui naturæ semper consentit, ait: corpora robusta apta esse ad seruiendum. Nos ad castiganda scelera nostra reges armauimus. Non sumus oblitii nostri propositi. Prouincia hæc

mitis-

mitissimos homines gignit, & humani sanguinis minimè avidos. Sed hæc tanta sua, quæ diximus, munera, naturam labefactasse, quibusdam fortasse videtur. Genuit hic natura arachneum animal nocentissimum, cuius venenum fistulis, & tympanis pelli non crederem, nisi per plurima experientia didicissem, legissemque apud Aulum Gellium auctoritate Theophrasti, esse quosdam serpentes, quorum venenum cantu, & fistulis pellitur.

Prouinciæ malæ, Phalangii. Araneæ apud Albanos cogunt emóri ridēdo, vel fendo, vel fendo ex Cæl. Rhodig l. b. 18, cap. 17.

Est etiam ille malus calabris in montibus anguis. Sunt & serpentes pestilentissimi: Chersidri enim sunt nati in arida tellure. Gignit etiam Regio bruchos: parum peninsula fines transgrediuntur. Peculiare huic Regioni malū, animalia sunt, quæ omnia solo tactu foedant, omnia deuorant, omnia more hostium vastant: nihil qua transeunt virens, nihil intactum relinquunt. Videre sæpè rustici suas messes, suos annuos labores penè maturos, ac falcibus vicinos, vna qua ibi bruchi nocte castrametati sunt, atra ingluuie, & acutis dentibus corruisse, & quandoque ab arboribus non abstinent. Vaucauit Prouincia hac peste multis annis, ope matinarum auium, quas Gainas appellant, quarum oua, aut pullos ne quis violaret, lege cautum est. Hæ brucorum fætus tanquam à Deo missæ, rostris è terra excantant: deinde post equinoctium vernum, quum

Chersidri: Bruchi.

D

è Ter-

è Terra prodire incipiunt, deuorant implu-
 mes, vt sic dicam, seu non dum alatos: dein-
 de volantes depascuntur. Hoc contigisse
 Plinius ait Incolis Cassij montis, quibus
 præsidio erant Seleucires aues, locustis eo-
 rum fruges vastantibus. Nunc aut arcium,
 quas diximus, defectu (earum enim foetus
 post bruchorum interitum vastare cape-
 runt) aut deorum Ira, aut aliqua ignota no-
 bis iniuria, bruchi rediere, & iterum foelices
 Salentinos campos populari caperunt. Quiri
 etiam rarus annus est, quo non magna vis
 Grandines grandinum aliquam partem Regionis per-
 cutiat: vvas & etiam palmites, & oliuarum
 tenellos furculos, & fegetes, & fructus om-
 nes non prosternat. Horum omnium cau-
 sam Coeli temperiem esse dixerim: nam hic,
 vt in Campania, hyeme, & æstate fiunt ful-
 mina. Erimus ne nos Spinnelle naturæ ingra-
 ti, vt recusemus illius munera, quoniam
 illis aliqua admista sunt mala, quæ illa mi-
 nuit? Sæpè Optimis mista sunt pessima:
 vt bona de manu Domini, sic & mala acci-
 pere debemus. Sunt aliqui, qui quum deser-
 ti haberi volunt, naturam incusant: imò &
 Deum, quem ipsi ignorant. (natura enim
 à Deo dirigitur) quòd tanta sua munera,
 sæua mercede compensauere, dolens se
 non fuisse genitos truncos, vt gemina veste-
 tuti essent, aur vestitos pilis, aut corticibus,
 aut duris rostris. Ridenda verba, & Deo im-
 proba,

proba. Si Dij illis darent optionem Metamorphoseos, vellent ne in truncos, aut bruta animalia transire, quoniam tura sunt à frigoribus, aut coloribus? Et quoniam naturæ causam agere capimus, vellent ne in aues, & volare possent sine præceptore, aut in pisces verti, vt nare scirent? O verba verè digna hominibus è Truncis, & duro robore natis. Vis tu esse suber, vt crasso cortice tegaris? vis mutari in testudinem, aut locustam, aut ostream, vt cortice & testa dura operiaris? Dij dent tibi voti tui facultatem: Ego malo tenui cute, quam duro corio tegi. Aristoteles acumen sensus ex carnis molliæ argumentatur. Tu inuides animalibus vellera pilos, fetas, spinas, cortices, testas, quæ omnia in nostros vsus veniunt. Hominem nudum natura genuit, fateor: Sed tu quot Homines sine vestibus vitam egisse vidisti? & illas tibi ingrate natura genuit. Nec tibi satis sunt tot lina, tot lanæ, tot vellera, tot coria, tot nobiles atque alio orbe petitæ pelles, vermium quoque domicilia, & aurum in fila lentescens: nuditati tuæ subueniunt omnia, nobis genita sunt. Sumus enim nos, vt Aristoteles ait, finis omnium. Ait idè Aristoteles: θεός καὶ ἡ φύσις ἔδεν πάντων πρῶτον, hoc est: Deus, & natura nihil frustra faciunt, nec deficiunt necessarijs: & ex bonis, & possibilibus, quod optimum est faciunt. Corpus temperatum facilius ægrotat: tu mauius esse intemperatum corpus, rude

D 2 signum

signam, aut robur, aut lapis, vt nunquam
 ægrotes. Te arachnei metus sollicitat, tuos
 labores bruchi depascunt, tibi æstiuæ muscæ
 molestæ sunt: aut tu incole Scythicas palu-
 dês, & perpetuas pruinas, aut Hypetboreas
 speluncas, vbi robora totis admouere focus,
 vbi gens effræna virum Riphæo tunditur Eu-
 ro, aut Aetiopum exustas solibus terras, vbi
 nulla campis arbor æstiuæ recreatur aura.
 Gaude tuis bonis, & frui dum licet, & ma-
 la signa bonis admista sunt, quando nihil est
 ab omni parte beatum, & semper (vt ait Pla-
 to) voluptati admistus est dolor, feras æquo
 animo. Nec plus Iapyges arachneos, quàm
 aut Lybiæ Serpentes immensæ magnitudi-
 nis, & Leones, aut Tygres Seythiæ metuas,
 timeas ve brucorum genus edacissimum.
 Nemo adhuc inuentus est, qui ob bruchos
 fame perierit. Non habes flumina, & nemo
 fiti laborat: nec in his locis fluminis incre-
 mentum cum stabulis armenta tulit. Stra-
 bonis, Pomponij, & Plinij temporibus, hu-
 ius Regionis Vrbes, aut solo erant æquatæ,
 aut penitus deletæ, aut semidirutæ, aut in-
 oppidula, & vicis abierant. Si libri Hippar-
 chi, Artemidori, & Eratosthenis extarent,
 fortè multum illarum notitiam haberemus.
 Ego coniectura quadam ductus, noua oppi-
 da omittens, ruinas quasdam vrbiũ, & loca
 enumerabo. Quis enim in tam obscura vetu-
 state non offendetur, & quemadmodum
 vrbes

Vrbes, & ossa hominum terra operuit, sic & famam illarum, & aliquarum etiam nomina, & locorum claritatem depressa temporis caligo obtenebrauit. Nos primum Oram, deinde mediterraneas partes prosequemur.

Principium à Tarento Sumentes, Græce Taranton, vt illi Talanton, quod nos talentum dicimus. Stephanus ab eo, quòd est *τάρας τάραυτος*. quod est Urbis nomen, & fluuij commune posuit. Ab Incolis adhuc is Taras dicitur: distat à Tarento versus Metapontum quatuor millibus passuum: totidem ab Vrbe distat Galefus, qui in Mare, quòd paruum dicunt, influit. Hæc Vrbs Tarete Neptuni filio condita: sed (vt alij volunt) ab Hercule. Virgilius.

*Hinc sinus Herculei, si vera est fama
Tarenti.*

Hæc Vrbs, pulsus Iapygibus, & Spartanis, duce Phalanto occupata est; Lacedæmoniorum facta colonia. Hæc amplitudine, & diuitijs, & ciuium multitudine diù floruit, vsque ad secundum bellum Punicum, adeò vt quòdam duce Archita Tarentino Pythagonio Philosopho, armatorum Ciuium in campo habuerint peditum triginta millia. Huius Urbis Plato, Aristoteles, Theophrastus, Strabo, necnon recentiores Scriptores meminerunt. Ex nulla Græcarum Urbium tantum auri, argenti, signorum, cæterarumque rerum, quam ex Syracusis, & Tarento reportasse

Tarentum sub virgine & Mercurio positum. Laedæmoniorum colonia.

Alij à Sabina voce, quòd molle significat Long. 43. 53. Latit. 40. 29.

Alias Tarante.

Alij à Tarante, alij ab Hercule edificatum Urbem Tarenti tradunt.

portasse Romanos Liuius auctôr est. Vrbs natura, & moenibus munitissima, admirabilis prospectus est, & imperiosi. Quæ nunc Vrbs, olim (vt puto) arx fuerat: videntur enim vestigia veterum (sic enim dicuntur) murorum. Sedet superba inter duo Maria, quorum alterum maius, alterum minus dicunt. Quod, & vt Byzantium, seu Costantinopolitanum Mare piscosissimum esse dixit Aristoteles, hoc in se multos recipit fontes, & ipsum quem diximus Galesum, fluuiorum breuissimum. A parte maioris rupes sunt altæ, & inaccessæ, à minori arenosum litus. Vrbs circumflua, seu (vt Græci dicunt) amphitalassa, oblongæ Insulæ, aut longæ nauis habet speciem. A puppi manufacta est fossa longis nauibus permeabilis, quæ vtrunque mare committit. Hanc Marcus Antonius Philomarinus, Ferdinandi, & Alphonfi iussu, mira arte, & ingenio perfodi curauit. A Prora, vbi æstus maris concitatissimus est, fluentibus, & refluentibus vndis in modum rapidissimi fluminis, pontibus continenti iungitur. Hic magnus, & toto Orbe memorabilis est piscaturæ prouentus, cuius (vt diximus) Aristoteles meminuit. Vrbs est omnium iuditio inexpugnabilis. Turcæ à Byzantio ad Neapolim, Galli à Parisijs ad Hydruntum Urbem Tarento munitiorem se vidisse negabant: quæ terrarum omnia bella, & ferre, & inferre posset. Circa Urbem pinguiissimi sunt

campi

Figura Va-
rentij.

campi, vinetis, oliuetis, frugibus, & pascuis
aptissimi. Vnde Virgilius.

*Saltus, & Saturi petito longinqua Ta-
renti.*

Et idem.

*Namque sub Oebalia memini me Tur-
ribus altis,*

*Qua niger humectat flauentia culta Ga-
lesus,*

Corycium vidisse senem.

Accedit ad hæc, quòd Vrbs in intimo Ta-
renti sinus recessu in vmbilico est terrarum:
hinc Iapygium, hinc Lacinium, habet pro-
montoria, quibus Tarentinus sinus termina-
tur. A Iapygio septuaginta, à Licinio
CXXXVI. millibus passuum distat. Itaque
Vrbs circumquaque mari cincta, mediterræ-
nea dici potest. E Tarento quàm plurimos
illustres viros habuimus, Architam philo-
sophum, & Imperatorem Nicomachum ma-
thematicum, qui de Arithmetica, & Musica
scripsit: & Platone teste, Iccum athletam,
Aristoxenum musicum, & philosophum,
Aristotelis familiarem, Heraclidem musi-
cum, cuius Plinius sæpè meminit, & cuius
experimenta sæpè Galenus refert in Deca-
libro, hoc est, in libro, decem tractatum.
Tria sunt (vt Græci dicunt) politiarum ge-
nera: vnus paucorum multitudinis princi-
patus, hoc est monarchia, aristocratia: demo-
cratia

Viri infi-
gnes Tare-
nti orti.

Alias Icti.

cratia in summo honore habebatur, hoc est, popularis principatus: vt erat (teste Platone) apud Athenienses, & in nonnullis hodie Italiae Ciuitatibus. Democratia Tarentini iuste, & temperate utebantur, quae potius politia dici merebatur: sed nominibus saepe abutimur. Regnum tyrannidi, aristocratia oligarchiae, politia democratiae opponitur: sed effluentia opum, & Romanorum eo tempore inopia, & Fabritij mendicitas Tarentinis mollitiem exprobauit. Et Romani quum ad summum diuitiarum peruenere, a maiorum vitae seueritate degenerauerunt. Facile ij temperate viuunt, quibus desunt Luxuriae alimenta: at ij, quibus amplae sunt facultates, non possunt non molliter, & delicate viuere. Hic est mos ferè omnium gentium, quae cum inopes sunt, atque omnium rerum indigae, parce, modeste, frugaliter, ac temperanter viuunt. Quae deinde per bella, & caedes, & rapinas, & miserorum viscera saginatae, contempta quam prius laudauerant necessaria frugalitate, in omni luxuriae genere volutantur. testes sunt Medi, Persae, Macedones, & ipsi rerum domini Romani. Nec non & nos Christiani (bonorum pace) dum pauperes, & medici fuimus, pie, iuste, & sancte viximus: at postquam res Christiana ad tantas deuenit opes, in apicem vitiorum ascendimus, nec habemus quò ulterius progrediamur. certant inter se duo illa maxima

Sui temporis Luxuriam, & Auaritiam deestatur.

vitia

vitia, avaritia atque luxuria, & cum vtraque in summo sit, non est facile iudicare vtrillarum sit maior. Res admiratione digna est, quomodo & Homines, & Dij ferre possunt scelera nostra. Spinelle vir excellentis, & animi, & ingenij, non mihi cura est omnia exquisitè narrare, sed summatim aliqua, vt tibi morem geram, & vt philosophum, non vt historicum decet. Aristoteles ait in suis Problematis: eam historiam placere, quæ non nimis antiqua est, aut nimis recens. Nam quæ nimis antiqua sunt, minimè credimus: etenim in fabulas abiere. vt quæ Herculis, aut liberi patris, aut quæ Viterbiensis de Berofo, & Petosyri, & Necepsosomniat. Quæ verò noua sunt, contemnimus: omnes enim nouerunt. Medij temporis historias concupiscimus, & vt sunt nostro tempore, Alexandri, & Romanorum, & quæ post captam Troiam gesta sunt. Ob quam rem ego si qua ex Guidone quodam Rauennate, qui medij temporis fuit, quique de Urbibus Italiæ scripsit, vt erant illius tempore referam, non me peccasse existimes. Hic de Tarento hæc scripsit: Tarentum inclityta, & regalis Vrbs, & omni copiarum genere opulentissima, in qua Q. Ennius poeta antiquissimus exortus, Romæ floruit: Guido ni non nisi quæ ipse vidit, credendum est: & si in multis errauerit, tamen non habemus meliorem illius temporis auctorem. Ipse

E videtur

videtur non satis Græcis literis instructus, nec bonos auctores legisse. Q. Ennius testimonio scriptorum, Rhudius, ut dicemus, non Tarentinus est. De hac Vrbe pauca dixi satis enim habet & laudis, & gloriæ apud omnes, & Græcos, & Latinos historicos.

Saturum
Long. 43.
58. Latit.
40. 22.

A Tarento in Eurum nauigantibus ad VIII. millia passuum occurrit in ora locus, quem Incolæ Satùrum, penultima producta nominant, amœnissimus tractus est, & apri-
cus in meridie spectans: ab Aquilone tutus, fontibus passim frequens, nobilissimos gignit fructus, citriorum omne genus, figos, mala punica, & hortensia omnia: adeo ut Tarentinorum vrbi omnia affatim, suppeditet.

S. Petrus
Long. 44.
25. Lat. 40.
26.

Hinc soluentibus ad XII. millia passuum templum est Diuo Petro dicatum, quem locum aiunt diuum Petrum ex Oriente, proficiscentem primum in Italia attigisse, ibique rem diuinam fecisse: deinde Tarenti in Ecclesia quæ est iuxta maiorem arcem, hostiam Christo obtulisse: vbi inuentus est nuper plumbeus libellus, de quo tot & tanta narrata sunt in toto Orbe Christiano. Hinc soluentibus, & oram Tarentini sinus nauigantibus, nulla vsque Callipolim occurrit vrbs memoria digna. Inter Tarentum, & Callipolim, vicus est in Littore Neritono, qui à diua Cæsarea nomen accepit, à Callipolitani (ut aiunt) deletus. Hic est vadofum, frequentibus tenuibus, & pusillis infulis

Cæsarea
Long. 44.
49. Latit.
45. 12.

confi-

confitum mare piscaturæ aptissimum. Inde Diui Isidori Turris Neritonorum emporium. Inde vicus Diuæ Mariæ ad Balneum, derelictus, & ipse ob Piratarum, vt puto, & Sarcenorum incursiones. Hic scaturigines erant calidarum aquarum: ruina cernuntur ædificiorum; aquæ sulphuræ odor sentitur. Sed an aqua illa multis morbis salubris alio verterit suos cursus, an incuria Hominum, & ruina tectorum meatus obstructi sint, incertum est. Has thermas multis mortalibus vtilis Belisarius Aquæuius, vir magni animi, qui Nerito dominatur, instaurare cogitat.

Ab hoc Vico sex millibus passuum abest Vrbs Græca Callipolis: sed nescio cur in ora Senonum illam posuerit Plinius. Nec apud auctorem aliquem memini me legisse his in locis Senones confedisse, aut mendosi sunt codices. Sita vrbs est in extremo promontorio longe in mare procurrenti, sed arctissimo Isthmo, adeo vt in aliqua parte vix curribus peruius sit. Vrbs formam habet sartaginis, Isthmus auxæ munita est, & rupibus circumsepta, & firmissimis muris. A continenti vnus est aditus, in quo Castellum est munitissimum. Hæc Petri Aragonum Regis, qui Siciliam Regnis suis adiecit, partes sequuta, à Carolo Apuliæ primo, aut Secundo Rege, nescio, solo æquata. Qui cladi superfuerunt Ciues, in villas abiere, vbi centum annos morati sunt. Inde redeuntes do-

S. Isidori
Turris.
Mariæ ad
Balneum,
long 44 48
Lat. 40. 5.

Callipolis
à pulchritu
dine nomē
sortita est.
eius Patro
na Agatha
Santa opus
ludentis na
turæ, & ad
mirandum.
Long. 44.
49 Latit. 39

57
Re vera se
cundum a
tios à Fede
rico Sueo
solo est æ
quata post
quinq̄uē
obsidionē,
vnde ciues
abiere in
villas. quas
incoluere

E 2 mun-

annis 80.
deinde re-
uerſi ſunt.

Alibi ex Ar-
chitecti in-
duſtria, vt
vis vento-
rum mul-
ceatur. vid.
deſcrip. Gal-
lipol. pecu-
liarem ad-
ſumm.

Rectius di-
xeris anno
3. poſt ca-
ptum, Hy-
druntum.

munculas ſibi ſuper domorum ruinas ædifi-
cauerunt, vt cuique viſum eſt: & quæ quon-
dam pulchra vrbs à Græcis appellata eſt,
nunc nullo viarum ordine ſeruato habitatur
non vt condita, ſed vt occupata. Hæc etiam
per bella Alphonſi ſenioris, nunquam à fi-
de deſciuit: cum nonnullis eiufdem Prouin-
ciæ urbibus, vt dicemus. Hæc quinto, poſt
captum à Turcis Hydruntum anno, à Vene-
torum claſſe capta, ac direpta eſt. Spectaræ
fidei, & virtutis Ciuitas: nullo adiuta exter-
no præſidio, Hoſtibus ad necem uſque reſti-
t. Pauci ad eò erant oppidani, vt cuique
illorum, ſex aut ſeptem pinnae defendendæ
forte contingerent. Magna pars ciuium ſu-
per muros ſtrènuè repugnando decidit: qui
ſuperſtites fuere, omnes ferè vulnerati. Tan-
dem nonnullæ Mulieres muros conſcende-
runt, atque Hoſtibus aliquantulum obſtite-
re: ex oppidanis magna parte (vt dixi) caſa,
pauci ſine vulneribus abiere. Ex hoſtibus
quingenti cum ipſo Duce deſiderati ſunt. ſic
ſe Callipolitani geſſere, vt nemo illos iure
victos dicere poſſit, ſed à multitudine Ho-
ſtium ſuperatos. Præclariffime Spinelle, quæ
dn eorum, qui in extremo Italiae angulo Lu-
ceriæ, virtus & fides obliuioni, ac ſilentio da-
tur, nos ipſi Callipolis, & Hydruntini fortia
facta non taceamus. Dicam, quoniam verum
eſt, ſi omnes huius Regni Vrbes Lupien-
ſium, Tarentinorum, Callipolitanorum, &

Hydrun-

Hydruntinorum animos habuissent, multa
 quæ nos opprimunt mala non pateremur.
 Hæc eadem vrbs in illo scelerato, & exitiali
 toti Italiae Caroli Francorum Regis aduen-
 tu, semper in fide Aragonensium partium
 permansit, Marco Antonio Philomarino pa-
 tritio Neapolitano Urbem gubernante. Hic
 Francis totius ferè Regni potitis, vsque ad
 reditum Ferdinandi Iunioris, Urbem tutatus
 est. Sæpè cum paucis, quos habebat, leuis ar-
 maturæ equitibus, Francorū turmas, vsq; ad
 sextum ab Vrbe lapidem persecutus, multos
 Francorum, & cæpit, & occidit. Hæc etiam
 pulso Federico, Regi fidem seruauit. Gonsal,
 eo quòd suo Regi fidem seruauerat villas
 exuri, felices arbores excidi iussit, & minas,
 & damna immensa libenti animo pertulit:
 tandem præfecto arcis cum Gonsale paci-
 fcente, Vrbs ad deditiōem coacta deuenit.
 Deinde Galli, Hispano duce intra Bareti
 mœnia latente, omnia nemine prohibente
 imperio suo subegere. Vrbs in maximo erat
 discrimine: quæ postea aduentu Ioannis Ca-
 striotæ viri Macedonis: qui nunc Ferrandi-
 næ Dux est, cum prudentis, tum etiam stre-
 nuui, confirmata est. Hic adscitis quibusdam
 Vicinarum Urbium transfugis & exulibus,
 qui partes Aragonenses secuti sunt, sæpè ex
 Vrbe erumpens, varijs cladibus Francos af-
 flixit, atque Urbem seruauit. Longè ab Vrbe
 mille passibus Insula est pari ambitu. Hic

Magnus
Dux.

Ioannes
Castr.

Gaina:

Gainarum auium, quas diximus magnus pro-
uentus, & toti Prouinciæ salutaris.

Post Callipolim ad quintum lapidem,
promontorium non ab simile ei in quo Vrbs
est, quod Acroterium Incolæ vocant, latinè
Promontorium, recentiores Nauigantes,
Promontoria, capita appellant. Inde Vxen-
tinorum portus. Deinde Iapygium promon-
torium, in quo templum est Diuæ Mariæ, in-
clytum, & antiqua religione sacrum, ac vene-
randum. In hoc sita erat parua Vrbecula,
nunc diruta, quæ Leuca appellabatur; de
qua Lucanus,

Acroterium.
long. 44. 50
lat. 39. 53.
Vxentum.
long. 45. 3.
lat. 39. 49.
Iapygium
Promonto-
rium.
Diuæ Ma-
riæ templum
vulgo.
long. 45. 19
lat. 39. 39.
Leuca long.
45. 20. lat.
39. 40.

Parua Mœnia Leuca.

Sic, vt puto, dicta ab albedine, & nudita-
te scopulorum.

Inde Castrum est oppidum Episcopale,
quod ad secundum lapidem templum habet,
alterum Diuæ Cæsareæ. Iuxta est Fons cali-
darum aquarum, quas ad complures mor-
bos vtiles esse experientia docet. Fons in
Antro est, qui non alium habet aditum,
quàm erupibus Mari imminentibus pensili-
bus & tabulis, iactis pontibus aditur; nec ni-
si semel singulis annis Maio Mense. In hoc
latuisse diuam Cæsaream incolæ autumant,
dum furorem Patris fugeret. Nec defunt
qui testantur se ibi vidisse Deam lampada-
ferentem, adiri Antrum non nisi placido Ma-
ri potest. Orta repente tempestate, perterrita
Mater, filium ibi reliquisse perhibetur, quem

Diuæ Cæsa-
reæ. Tem-
plum long.
45. 25.
lat. 39. 53.

Deam

Deam ipsam per annum aluisse fama est . In hanc noster hymnus extat sapphico, & Adonico carmine, cuius hoc est principium:

Diua in extrema latitans latebra, & Poetę fabulantur Gigantes à Dijs à Phlegræis cāpis eiectos huc confugisse .

Hinc ad Hydruntum sex millia passuum numerantur. Quarto ab Hydrunto lapide conuallis parua, attamen amœnissima, & oleis confita est, quam incolæ pomarium nuncupant: per hanc riuulus aqua decurrit. Hęc pusillum portum efficit, quę ideò Vadiscum incolæ dicunt: paruarū nauicularū statio est.

Post hunc Cœnobium est Diuo Nicolao dicatum, mille, & quingentis passibus ab Hydrunto distans. Hic Monachorum magni Basilij turba conuiuebat: hi omni veneratione digni, omnes literis Græcis, & plerique latinis instructi, optimum sui præbebant spectaculum. Quicumque Græcis literis operam dare cupiebant, ijs maxima pars victus, præceptor, domicilium, sine aliqua mercede donabatur. Sic res Gręca quę quotidie retro labitur, sustentabatur. Fuit temporibus Proauorum nostrorum stante aula Costantinopolitana, vir philosophus Nicolaus Hydruntinus, cuius ante Turcarum transitum plures libri de Logica, & Philosophia in hoc monasterio habebantur. Hic Abbas huius Monasterij factus, & Nicetas nominatus, sæpè à Summo Pontifice ad Imperatorem, & ab illo

Pomarium
conuallis.

Vadiscus.
long 45.25
lat. 40.1.
Cœnobiū
Diui Nico-
lat. long. 45
26. lat. 40.4

Nicol Nice-
tas Abbas

ab illo ad Summum Pontificem permeabat ad componendas res, quando inter Pontificem, & Imperatorem aliqua contentio, aut de orthodoxa fide, aut de alia re oriebatur. Erat enim hic vir grauissimæ auctoritatis, & Sanctissimorum morum, vt qui de Philosophia ad Religionem commigrauerat. Hic sumptui minimè parcens, quos per vniuersam Græciam inuenire potuit librorum omnis generis Bibliothecam, in hoc cœnobio congeffit: quorum magna pars negligentia, latinorum, & contemptu literarum Græcarum perijt. Non parua pars Romam ad Bessarionem Cardinalem deportata est, & inde Venetias: partem, quæ superfuerat Turcarum, qui Monasterium populati sunt bella, absumpserunt.

Bibliotheca.

Hydruntū.
long. 45. 23
lat. 40. 5.

Hinc Hydruntum (vt diximus) mille, & quingenti sunt passus. Hæc Vrbs clade sua satis nobilis, sed magis verustate, & Ciuium fide, atque animi magnitudine.

In Præcipuis Hydruntina Audiētia tantum cognoscit de Feudis ex Præuilegio.

Hæc totius Peninsulæ, & aliquanto amplius nomen Metropolis suo, (vt puto) merito, adeptæ est. Nam per Gothorum bella inter vniuersæ Italiæ Vrbes in fide Imperatoris permansit. Huic Vrbi Ioannes Vitalianus Præfectus vir strenuus, & rei bellicæ minimè ignarus, Gothos, qui per Iapygiam, Apuliam, Dæuniam, & Lucaniam vagabantur, varijs cladibus vexabat: accurrentibusque innumeris Gothorum copijs, illic se in Vr-
bem

bem recipiat, donec Belisario; deinde Narsete Iustiniani ducibus, Gothi ex Italia pulsi sunt, & ad extremas totius Europæ, imò & totius Orbis partes, occidentem, & Septentrionem eiekti. Hæc Vrbs varijs à diuersis Auctoribus nominibus nuncupatur: Ptolemæus Hydram ab Hydro, vt puto, flumine nominat: Vnde & Hydræ insigne Urbem accepisse existimo, non vt vulgò dicitur. Alij Hydruntum, Alij Hydrentum, vt est Neapoli in antique inscriptione quam dicemus: Alij Hydrontem. Alij Hydruntem ab eo quod Hydrus Hydruntis, quemadmodum Amathus Amathuntis: Alij ὑδρῶσιν χόλιν. Sunt circa Urbem multæ aquarum scaturigenes, & fontes inter Laureta, & Citria nates saluberrimarum aquarum. Sunt & pauci innumeri tam modicæ altitudinis, vt aquam manu capere possis, quod in hac Regione rarum est. Videtur enim hæc portio à Peloponneso, aut Tempe abscissa, & Italiæ adiecta. Quæ nunc Vrbs est (vt de Tarento diximus) Arx olim erat: quamuis quæ antiqua Vrbs fuit, non nimis amplo circuitu clauderetur: Etenim (vt reor) non excedebat spatium vndecim stadiorum, ex eo quod ante Bellum Turcarum conijci poterat: nunc enim æquata solo sunt omnia. Vrbs antiqua munitissima fuerat, mutus, centum (vt fama est) Turribus iungebatur: aliquarum vestigia me puero monstrabantur. Vltima vsque ad nostra tem-

Belisario
& Narsete
Ducibus
Gothi, ex
Italia eiekti.

Hydruntis
circuitus
erat vndecim
stadiorum id est
passuum
millia, &
quingenti
ferè.

F pora

pora Centenariæ nomen seruauit: aliarum lapides ad muniendam, & instaurandam Urbem Alphonfus Ferdinandi filius transferti iussit, quæ nunc validissimis muris, & ingenti fossa vallatur. Portum habet satis commodum, sed Aquilone minimè tutum: à Mari altæ sunt rupes, ex molli, & fragili lapide, ex cuius crebris ruinis, non paruam Urbis partem Mare occupauit: A tempore Patrum nostrorum, usque ad hanc nostram ætatem, LXXX. passuum spatium mare absorpsit. Urbis cœlum saluberrimum est, solum lætum, & fontibus scatens, Lauris, Mirtis, Oliuis, & Citrijs consitum, semper virens. Turcarum bella omnia vastauere, nunc reuiuiscere cuncta cæperunt. Ex hoc loco Ceraunij Aepiri Montes ita clarè cernuntur, ut nonnulli existimauerint, teste Plinio, Italiam Græciæ pontibus iungi posse. Audax fuit cogitatio ne dicam temeraria: attamen locorum vicinitatem significans ab hoc loco in Græciam, hoc est à Calabria in Epirum; fretum est quinquaginta millia passuum, usque ad intima sinus Adriatici DCL. usque Tarentum pedestri itinere LXX. usque Sepiuntem, & Manfredoniam, quæ est ad radicem montis Gargani CLXXX. ad quem Montem nomen Iapygiæ, ut diximus, extendebatur; sicut & Apuliæ usque Hydruntum: quàmuis Barium ante Iapyx appellatum fuerit à Dædali filio, quem nomen Iapygiæ dedisse auctor est Plinius.

Hæc

A continē
ti usque ad
Epyrum p.
m. 50.

Barium Iapyx
dicitur e filio
Dedali
a quo Iapyx

Hæc ora, vt Ptolomæo placet, Ionio mari ab-
 luitur. Vbi variant Auctores veritatem inda-
 gare difficile est, coniectura est opus, adeo
 incerta sunt omnia, vt nulla sit disciplina in
 qua non sit opinionum, & sententiarum in-
 explicabilis varietas, & quandoque confusio
 nominum perturbat rerum scientiam, Io-
 nium Mare vsque ad Intimas sinus Coryn-
 thiaci quidam nominant, Lucano teste: Io-
 nium, & Aegæum Isthmus determinat. Pro-
 lemæus ab Hydrunte ad Garganum Montem
 Ionium Mare appellat, interius Adriaticum.
 Idem Zephyrium Promontorium, quod est
 inter Lacinium, & Leucopetram ad Adriati-
 cum pelagus ponit. Theophrastus Apollo-
 niam, quæ est inter Aulonem, & Dyrra-
 ðhium, ad Ionicum Mare sitam esse scribit;
 sic & Aristoteles. Ptolemæus Acrocerau-
 nios Montes, qui sunt in Epiro iuxta Ionium
 esse asserit. Strabo Adriaticum sinum Io-
 niom nominat, cuius longitudinem ponit sex
 millium stadiorum, hoc est, DCCL. mill. pass.
 Plinius auctor est, Hydruntum positum esse
 ad discrimen Ionij, & Adriatici Maris. Ionij
 in prima parte, interius Adriaticum, quod &
 superum vocant; sed hæc perquirere longum
 est. Nos (vt iussit parens Medicinæ Galenus)
 de nominibus non curemus custodita rerum
 notitia. At hæc ignorare nefas est hominem
 Christianum. Anno à Christo nato. M.
 CCCCLXXX. Achamatus præfectus classis

gia nomen
 nacta est.

Ionium
 Mare.

Iuxta Pto-
 Ionium,
 Mare vsq;
 ad Garga-
 num decur-
 rit.

Hydruntū
 positum in
 discrimine
 Ionij, & A-
 driatici Ma-
 ris.

Anno 1480.
 Hydruntū
 obsedione
 Turcarum
 vallat.

Machometis Turcarum Regis, ex Aulone
 Macedonia oppido foluens, cum ducentis
 Nauibus & XVIII. mil. fortissimorum bella-
 torum, Hydruntum obsedit, non sine omni
 armorum, & machinamentorum genere.
 Qui tentatis oppidanorum animis, oblatif-
 que non iniquis conditionibus, vt quando
 non haberent aliquam spem auxiliij (exerci-
 tus enim noster eo tempore in Hetruria res
 getebat) neque inualidam Urbem defendi
 contra tantam vim posse, & callidè, & verè
 aiebat barbarus: sed vt vltro se dederent sua-
 debat, aut cum vxoribus & liberis, & ijs quæ-
 cumque ferre possent Urbem desererent, at-
 que in vicinas Vrbes commigrarent, vitam-
 que, & libertatem suam seruarent. Stultum
 esse aiebat benè sperare, vbi nulla spes salu-
 tis, aut auxiliij: at si ipsi fidem homini, & igno-
 to, & hosti non haberent, se exercitumque
 suum omnem Naues ascensurum, atque in
 Mare octo, aut decem millibus passuum ab
 Vrbe abiturum pollicebatur; illi inter ea suæ
 salutis, & libertati consulere. Hæc Oratio
 primo ab Hydruntinis contempta est: respon-
 derunt se paratos esse pro Christo proque
 suo Rege extrema omnia pati, & demum
 mortem obire: ac nuncio ne iterum rediret
 iusserunt, ac mortem comminati sunt, si quis
 Ciuium de deditioe verbum faceret; secun-
 dum nuncium eadem referentem sagittis cõ-
 fixerunt. Concitus ira barbarus omnia ma-
 china-

chinamentorum genera, & quæ bombardas dicunt, & quas habebant incredibilis magnitudinis expediri iussit, ac inualidos, & veteres muros triduo euertit, adeò vt per plures dies inter nostros Turcasque res telis ensibusque ageretur. Nostri Urbem acerrimè repugnantes tutabantur, tandem sexta, quam genus Turcarum in ueneratione habet feria XV. obsidionis die tertio Idus sextilis: (idus semper Italiæ infaustas: etenim vt idus sextiles apud Cannas cum Hannibale, infoeliciter pugnatum est) omnibus ferè nostris saucijs, ac laboribus, & vigilijs defessis, Turcæ Urbem per plana ingressi primo impetu nemini pepercerunt. Sacerdotes in Ecclesia omnes ad vnum trucidauerunt, & nonnullos super Altaria hostiam tenentes tanquam victimas mactauerunt. Postquam nocte tota, quam turbulentus illè dies secutus est, Stephanus Archiepiscopus cõsanguineus meus omnem Populum diuino Eucharistiæ Sacramento firmauerat ad matutinam quam præficerat pugnam, à subterranea Templi parte, ad locum, quem Chorum dicunt ascendit, vbi Martyr Christi Pontificalibus insignitus Turcis iugulatus est. Qui cladi superfuerunt Octingenti viri, aut capti, aut saucij, aut ægroti extra Urbem ducti, omnes ante crudelissimi Ducis Barbari oculos cæsi sunt. Dicam remiraræ, & antiquæ laudis, & futuris fortè sæculis minimè credendam. Nemo in tanto Populo

Die 13. Augusti capta

Hydruntum captum.

Archiepiscopus Martinum subiit.

Octingenti coram Barbaro iugulati.

Laus Hydruntinum.

Populo mortis metu à fide Christi desciiuit, imò alter alterum, filius Patrem, Pater filium frater fratrem ad mortem hortabatur. Maçti virtute viri : foelices Animæ : Martyres Iesu Christi aucti facinus magnum, ac memorabile: nunquàm ego possum vos satis laudare laus vestra & gloria, & foeticitas apud Deum manet æterna, semperque manebit. Horum ossa multa Alphonfus Ferdinandi filius, Alphonfi Senioris Nepos, vir pietate insignis Neapolim deportari curauit: quæ in Templo Diuæ Magdalenæ sacro locauit, & quoad vixit in maxima habuit veneratione: quædam, Ciues post reparatum locum, tanquàm reliquias siue fragmenta in vnum collegerunt, reposueruntque intus Cappellam, seu Sacellum, quod dedita opera constituerunt in Ecclesia maiori, vbi vsque ad hodiernum diem quiescunt, & quoad Christiana erit Religio visenda commorantur, in maximaque veneratione habentur, solemnibus officijs diuinis celebrantur. Urbem penè dirutam, Turcæ Italiæ affectantes Imperium, ingentibus munitiõibus reparauerunt. A chamatus ipse Aulonem reuertens, cum magna suprum, & captiuorum ex tota Prouincia, & mulierum, & puerorum manu, relicto in Vrbe quatuor millium fortissimorum virorum præsidio, apud Sasonem Ionij maris Insulam, à Classe nostra victus, & fugatus est, magna Nauium parte, aut capta, aut demer-

sa.

fa. In qua Victoria Villamarini, qui nunc Comes Capacix est, & huius Regni Apulix Admiratus, eo tempore adolescentis virtus præcipuè emicuit. Tandem Alphonfus magna vi, ac non sine suo periculo, & ingenti Turcarum, & nostrarum strage, post quattuor mensium obsidionem Hydruntum recuperavit, atque in formam Urbis composuit. Minimè crediderim illam Massilia ab Historicis maximè celebratam expugnationem fuisse aut magis periculosam, aut magis laboriosam, & cruentam. Antequàm vrbs à nostris obsidione stringeretur, Deus Optimus Maximus opportuna Reipublicæ Christianæ morte Machometen substilit, aliàs actum erat de nobis. Et quamvis hæ Vrbs in illa Caroli illuione, quæ omnem Italiam perturbavit, Regno capto, perculsis omnium animis, vt & cæteræ Vrbs paucis exceptis Gallos admiserit: tamen statim ad Aragonas partes reuersa, prima Ferdinandi Iunioris nomen antequàm ille è Sicilia excederet inuocauit. Quæ de hac Vrbe Guido scripsit, hæc sunt: Hydruntum Mineruium, in quo Templum Mineruæ, vbi Anchises Pater Aeneæ primò omen equos pascentes Italiam aduentus prospexit (vt inquit Virgilius) & idem aptum mercimonij Hydruntum scilicet, Hydruntum ne an Brundisium intellexerit Virgilius, nescio. In ora Ionij, quarto ab Vrbe lapide lacus est piscosus, cymbis tantùm
 pesca-

Villamarinus capodatiij Commis Turcarum classè fugat.

Post quattuor menses recuperatur Hydruntum.

Machometis mors.

Mineruium è Mineruæ Templo.

Palus, seu
Lacus græ-
co nomine
adhuc gau-
det.

Rocha. lög.
45. 18. lat.
40. 13.

Rocha Lu-
piensium
emporium

Rocham,
ouam Ma-
re allude-
bat Turcæ
adequærit
solo.

piscatorijs nabilis, quem incolæ adhuc Græ-
cè *λίμνη* nominant: seu, vt Galenus ait, Lim-
nothalassan (ita enim ille appellat Lacus, qui
in Mare fluunt ac refluent) ambitus illius est
XII. millia passuum, multos in se recipit fon-
tes, quorum aliqui molis apti, nunc aqua-
rum magna pars defecit. Hunc lacum vbi se
in fretum arctat, via diuidebat Traiana,
quam dicemus: hunc locum hodie Fenestras
dicunt. Inde Vrbecula occurrit, quam Roc-
cam appellauit: Gualterius Brehenia, de quo
postea dicam. Hic ab Oriente reuertens, ab
Hydrunto Lupias iter faciens, Urbem diru-
tam conspexit, paulò minoris ambitus quàm
antiqua fuerat Hydruntus. Locus arcis (vt
mos erat) Græcarum Urbium eminentior cer-
nebatur. Ex Arce tantùm Vrbeculam condi-
dit, vnde & Roccam nominauit. Franci enim
areem, roccam dicunt. Hanc esse voluit, vt
antiquis (vt puto) fuerat temporibus, Lupien-
sium emporium, ideò & has quoque Lupias
appellasse Ptolemæum crediderim; nam
Lupias mediterraneam Urbem esse certum
est. Inter eas spatium est XIII. millia passuum
Hanc Urbem Gualterius Quæstori Lupien-
sium tradidit habitandam. Ille deductis ex
Urbe & ex vicis colonis, in formam oppidi
redegit, ac per pulchro viarum ordine dispo-
suit. Hanc Turcæ capto Hydrunto, à ciuibus
primò, deinde à præsidio nostrorum militum
derelictam, penè solo æquauerunt. Ante
Turca-

Turcarum aduentum, pulcherrimum fuerat oppidulum, satis munitum, & maiori ex parte mari cinctum, & honestis ciuibus habitatum. Hoc, pulso à Ioanne Alphonso Rege, semper in illius fide cum Lupijs, Tarento, Gallipoli, & Castro permansit, & Loyfio Andegauenfi, quem Regem appellabant, oppugnanti strenuè restitit. Hinc Aliqui breuiorem esse in Græciam transitum, quàm ab Hydrunto existimant. Hanc Ioannes Antonius fidelem vocabat, & pro delitijs, & animi laxamento habebat, & familiarissimè cum Oppidanis versabatur, quorum nonnullos honoratis magistratibus, & arcibus tuendis præficiebat. Compertum non habeo quo verè nomine appellata fuerit: Scriptorum quos habemus temporibus iam delata erat. Inter Hydruntum, & Brundusium, nulla alia, quæ ego sciam, videntur in ora antiquæ Urbis vestigia. Ptolemæus, vt dixi, inter Hydruntum, Brundusiumque, Lupias in Ora locat, fortasse à Lupijs nomen translatum est. Ingens palus oppido proxima aerem inficit, vnde non satis salubris locus. Hæc antiquis temporibus fossas habebat in Mare procurrentes, per quas palus expurgabatur. Extra oppidum in medio veteris Urbis locus cauus est, profundus decem passibus, ad quem Mare recipitur per subterraneos meatus (vt mihi visum est) non manu factos sed natura, aut fluctibus excauatos, per quos à Mari ad foueam

Loyfius Andegauenfis

G

Cym-

Castellum
S. Cataldi.
uomine in
signitum.
long. 45. 12
lat. 40. 23.

Cymbis itur: locus vitulis marinis frequens: eam foueã Incolæ Græco nomine *ωποδορία* vocant, nos prodicionem possumus dicere. Fama est per hunc quasi cuniculum urbem captam, ac delatam fuisse. Inde exeuntibus ad decem millia passuum occurrit Castellū, quod à Diuo Cataldo antiquissimo Tarentinorum Archiepiscopo nomen accepit, eo quod ille ex Oriente proficiscens, hæc primum loca attigit, vbi & pusillum templum illi dicatum extat. Hoc quoque Castellum Gualterius condidit pro emporio Lupiensium Urbis propinquiore: Vbi Maria eiusdem hæres, ingentem molem longis iunctam lapidibus miro opere construxit: nunc incuria Principum, & Lupiensium rebus post mortem Iohannis Antonij Principis, & ob continua bella defectis atque afflictis, penè disgregata: hic aer crassus atque insalubris est. Tota vbique Iapygia saluberrimum sudum, atque sincerum habet Cælum, præterquam in ora, quæ à Lacu Hydruntino, quem diximus, vsque Brundnsium, vbi plerisque in locis iuxta Mare sunt Paludes, & circa Cæsaream Naritoni agri. A Castello Diui Cataldi sex millibus passuum abest Castellum in Lupiensi agro, cui nomen Caulon, distat à Monasterio Ceratensi, quod videmus duobus millibus passuum: videtur ingens structura fuisse, nunc nihil est nisi acervus Lapidum, qui exusti videntur, deinde tempore exarsi: vix duobus à Mari distat stadiis:

dijs: vestigia quæ ad Mare procedunt adhuc cernuntur. Nescio si fuerit Caulon, quem remota C. littera, Horatius Aulonem dixit: Incolæ speculam Caulonis appellant. In huius Peninsulæ editioribus, quas Incolæ speluncas nominant: has nunquam me vidisse memini, præterquam in hoc tractu. Has congeries non nisi magna numerosæ multitudinis manu concervatas fuisse credibile est. Paucis in locis ubi lapides non sunt (omnes enim colles asperi, & Lapidosi) ex terra facti sunt cumuli tantæ magnitudinis, vt aspicientibus montes videantur, quamvis tempus, & Hominum manus, & pecus omne non parvam partem decacuminavit. Monumenta hæc fuisse illustrium virorum existimo: mos enim erat vetustissimorum Græcorum, & ante illos fortè Iapygum super cadauera clarorum virorum ingentem Lapidum aut arenarum molem accumulare: vnde fortasse cumuli, aut tumuli sepulchra dicuntur. Plutarchus in vita Alexandri, Demaratum Corynthium Alexander funere extulit magnificentissimo, congregatus est illi ab exercitu Tumulus ambitu quidem amplissimo, altitudine verò octuaginta cubitorum. In ultima parte Peninsulæ, Brundisium inclyta vrbs sita est, quam aliqui Brunda Insula sic appellari existimant, Græci Brendesium: Steph. *Βρενθίσσιον*. Vulgatum est quod nomen hoc, caput Cerui significat, non in Græca, aut La

Caulon. si-
ue Aulon.

Sepulchra
Tumuli,
vel cumuli
appellatur

Brundisium:
à Brento
Herculis si-
in Steph.
Hincorvus
est Pacuui
us Poeta.

Brundisium
Cervi ca-
put lingua
Mefapia
denotat.
long. 44. 46
lat. 40. 42.

Portus tu-
rissimus.

Ora Portus
obstruun-
tur à Ioan-
ne Anto-
nio Vrsino
Principe.

tina lingua, sed Mefapia, seu Peucetia, de qua lingua aliquid dicam: cum de Vasta oppido tractabo. Portus capitis cervi similitudinem habet, cornua magna ex parte Urbem cingunt. Portus toto Terrarum orbe notissimus, unde natum est prouetbium, tres esse in orbe portus, Iunij, Iulij, & Brundisij. Interior portus turribus, & catena clauditur: exteriorem hinc atque, hinc scopuli, & Insularum obiectus protegit. Videtur Ludentis ac prouidæ naturæ sagaci industria factus. Ora à Gargano Monte ad Hydruntum recta linea ferè est, breuibus falcata finibus. Ad Brundisium discreta terra Mare in sinus formam excipit, in intima sinus parte fretum est, quod turribus & catena clausum diximus. Hoc Ostium quondam altissimum erat, & quibuscunque quamuis magnis Nauibus permeabilis. Ioannes Antonius in bello, quod inter Alphonsum, & Venetos gestum est, timens ne Vrbs in Venetorum, seu Alphonfi potestatem deueniret, onerariam nauem ingentibus onustam lapidibus, in ipso ore demersit, atque ita ostium obstruxit, ut nunc nisi paruis Nauibus, & biremibus, & triremibus pateat. Ferdinandus, & Alphonfus sæpè conati sunt ostium effodere, sed ab incepto destiterunt. puto quod fluxus & refluxus maris, qui non ut Tarenti vehementissimus est, multas arenas super Lapidibus, & nauigium congeffit: durata per tot annos.

nos aluco, non nisi magno, & sumptu & labore perfodi posset. Ab hoc freto duæ excauatæ fossæ vallos Urbem ambientes, mare longè in continentem effusum admittunt. Mira est præcipuè in dextro cornu Maris altitudo, aiunt alicubi mensuram viginti passuum excedere. Vrbs quasi peninsula est, inter duo cornua ab Occidente supra dextrum cornu Arcem habet miro opere, & quadrato lapide primò, à Federico Iuniorè Henrici Filio Enobarbi Nepote constructam, deinde à Ferdinando, & Alphonso eius Filio munitam. Urbem quoque quos à Mari non habebat, muris iisdem cinxere. Arcem inexpugnabilem Insula in qua erat Templum Diui Andree, Alfonsus ædificauit, quæ portus exterioris ostio imminet. Hæc Vrbs quondam populosissima, nunc crebris seditionibus, & Cæli intemperie penè deserta est, & maiori ex parte vacua. Hoc ferè commune est. Omnibus magnis Urbibus, vbi frequentia Hominum deest, aeris accusatur inclementia. Sic Bâbylon, omnium Urbium populosissima, quam si scriptoribus creditur, Prouinciam, non Urbem appellauit Aristoteles, non secus, ac si quis circumponat murum, toti Peloponeso. Hoc videbis, & in Italia, Metapontus, Heraclea, Crotopestum, Capua & Roma Ferrarum caput, in prouerbio enim est: magna Vrbs, magna solitudo. Idem mos fuit Græcorum non immensæ magnitudi-

Federicus Imperator Iunior Arcem, quæ vulgò nunc forte dicitur constructa.

rudinis Vrbes condere . Exemplo nobis sunt Athenæ, Thebæ, Lacedæmon, Megara, Argi. Plato Urbem suam quinquè millibus domorum numerum excedere vetuit ; ac si crescat multitudo , colonias esse mittendas iussit . Aristoteles tantam esse Urbem statuit, vt illius omnis populus vocem , & dicta præconis , aut concionantis facilè audire possit . Quin etiam & Vrbes sub salubri Cælo positæ deletæ sunt. Sicut & Homines , sic & Vrbes fata habent sua. Sed ciuium negligentia Urbem hanc infamauit : quæ si aquæ suos exitus apertos habuissent , nunquam tale nomen affecuta fuisset. Non ne vides Spinelle , quot mortales hoc anno Neapoli periere , aut longos passî sunt morbos, præcipuè in ea parte in qua Castellum Capuanum, & forum, ob restagnantes aquas in paludibus , & in fossis prædiorum , & obstruètos meatus , seu canales, quæ aquæ in Mare profluebant , quondam Regibus id curantibus . Distat Brundusium ab Vrbe Roma CCCLX. millia passuum , à Dyrrachio Vrbe Illyrica , seu vt Ptolemæo placet, Macedonica, ad quam frequens erat traiectus Romanorum millia passuum CCXX. Hæc Vrbs in primo bello Gallico semper in fide Aragonensium partium præseuerauit . Dominantibus toti Regno Gallis, Isabella, quæ postea Regina fuit, Federici Vxor , & Cæsar Ferdinandi Filius, huc se receperunt. Et quamuis inualidum

Via Appia
huc vique
productæ.

lidum haberent præsidium, Gallos tamen Duce eorum capto, ad Mesaniam octauo ab Vrbe lapide Brundusini vicerunt. In qua pugna Spinetus Ventura, amicus noster, strenuè se gessit, qui Ducem Gallorum à se seruatum Brundusium captiuum duxit. Qualis erat hæc vrbs Romanis Imperatoribus, omnes no- uerunt, ait Lucanns.

Spinetus
ventura

Brundusij tutas conscendit magnus in Arces.

Sed qualis fuerit Guidonis temporibus illius hæc verba demonstrat. Et post has antiquius cunctarumque nobilius Brundusium, in quo Ecclesia Sancti Pontificis, & Confessoribus Chrileucij, egregio opere constructa, vbi & requieuit, cernitur. Hanc Urbem Romoaldus Beneuentanorum Princeps, cum Tarento simul cepit. & diruit: simul quoque & cæteras Ciuitates Salentinae Regionis: eo quod exercitus Romanorum, ab Vrbe Constantinopolitana missos susciperent, & deuotæ Orientali Aulae: aut antiquitus, dum Longobardorum gens diuina missione Italiam infestaret, parerent. Hæc verba Spinelle, maximum perhibent testimonium integritatis, & fidei illius Regionis, quæ non nisi veris Imperatoribus parere solita est. nunc de Mediterraneis dicendum est.

Romoal-
dus.

Inter Brundusium, & Tarentum duæ antiquæ Vrbes fuere: altera in humili colle, altera in plano sita: vtraque campos frugum feracissimos, & pescuis aptos habet. Quæ in colle

Vna, nunc colle sita, à plerisque **Vria**, ab alijs **Orcas**, ab
Oria. alijs **Vretum**, nunc **Oria** dicitur. Omnia hæc
lóg. 44. 22. nomina montanam Urbem sonant. Colles
lat. 40. 31. perennes habent fontes: In summo colle
 Arx posita est, & loco & Mœnibus tutissima:
 Vrbs duplici Muro cingitur. Hæc inter per-
 petuas planities in Colle posita, per pul-
 chrum vndique sui reddit prospectum. Hæc
 Alphonso Primo Apuliæ Rege extra Re-
 gnum agentè, cum lupijs Tarento, & Gal-
 lipoli consentiens, à Ioannæ Reginæ duce
 Iacobo Caldora, dum Aragonenses partes
 sequeretur, vi capta ac direpta est, & maiori
 ex parte igne ferroque vastata. In hoc bello
 quod inter Hispanos Gallosque gestum est,
 quoniam Arci non paruum Gallorum præ-
 erat præsidium, necessariò Gallorum partes
 sequuta est: muris, quamuis ij non satis erant
 validi, dirutis, & Hispanis penè mœnibus po-
 titis, Hispanorum sæpè imperus pertulit, &
 pertinacissimè restitit. Vrbs nullum aut pau-
 cum habens intus præsidium, & bellis insue-
 ta, sine vlla spe auxilij. Tandem desperatis de
 auxilio Gallis, & Vrbi consentientibus, Vrbs
 in deditionem venit, his conditionibus, vt
 Vrbs seruaretur, & Galli cum suis sarcinulis
 incolumes abire permetterentur. Vnde re-
 ctè quis conijcere poterit, non magnitudine
 murorum, non fossarum altitudine, sed viro-
 rum animis & virtute, Regna, atque Vrbes
 seruari, atque defendi. Fortè non nimis malè

Lacedæ-

Lacedæmonij opinabantur, quamuis Aristoteles aliter senserit. Hi Urbem suam tanquam pecudum gregem muris claudi passi non sunt: hoc modo eneruari vires animorum putabant, dum Muris, Turribus, & Fossis confiderent. Ferro enim, non lapidibus, & repagulis salutem esse committendam. Non secus existimabant antiquorum quidam, qui nihil literis mandandum esse censebant: nam immemores, & obliuiosos fieri, qui chartis suam seruant scientiam. Ideò Hippocrates (vt ait Galenus) vsus est breui loquii antiquo, & leges quæ nunc sunt verbosissimæ, decem primò, de hinc duodecim paruis tabellis continebantur, & Lacedæmonij iure, non scripto utebantur; & Dñs Noster breuiloquã docuit Orationẽ. Nunc tanta est librorũ Matth. c. 6. copia, & magnitudo, vt non solũ dicta, sed nomenina quidẽ Auctorũ memoriter tenere valeamus. Ridebis fortassè Spinnelle, Galateuũ, qui breui tandem suadet, cum ipse prolixus sit, sed hoc ritè fit. Breuiloquium non potest commendari, aut damnari multiloquium nisi longa, & prolixa oratione. Galenus causam prolixitatis suarum conscriptionum refert ad eos qui falsa dogmata inuexerunt, in quibus confutandis longis sermonibus opus est. Ego non libros, sed inanem immensitatem recentiorum librorum, qui non nisi arrogantia, & deprauandorum ingeniorum, & alendorum Impressorum causa scripsere.

H Non

Non ego Muros, & Murationes damnauerim, sed hoc mihi semper persuasum velim, quod nostris malis didicimus: nihil nobis tot sumptus, tot munitiones profuisse, solamque eam artem tutissimam esse, quam valentes volentesque tutamur: nec tibi è mente excidat, Oriamur sumus: Vnde VIII. millibus passuum abest Mandurium: Alij Menturum: Stephanus *Mandurium*: Vnde Mandurini, Incolae Mandurinum dicunt. Hoc enim à Quinto Fabio vi captum fuisse Liuius Auctor est. In plano situm erat oppidum mediocris, ac iusti ambitus: huius in extrema occidentali parte ex veteribus ruinis constructum est oppidum, quod Casale nouum dicunt plusquam CCC. foci habitatum, murorum ingentes reliquiae aliquibus in locis videntur, quas adhuc nec ipsum quidem, quod omnia perdit tempus, nec coloni auidum genus ad omnia deuastanda peruincere potuerunt. Fossae paruae pro murorum magnitudine, in aliqua parte gemini nescio quam causa videntur muri vix XXX. aut XL. passibus inter se distantes, fortasse Pomerium duplici muro claudbatur. Sed in hac Regione non monstrantur (vt erant) grandia, atque immensa Urbium vestigia: causa est: quoniam lapides, & torsi ferè vbiq; molles, ac fragiles, quos ventus, & imbres faciliè exedunt, & comminuunt. Hydruntini, & Roccae oppidi Lapidis cretae compactae, non igne coctae, sed sole duratae similes

Mandurium
Casale nouum.
log. 44. 22
lat. 40. 24

Casale nouum.

smiles sunt, ita vt domus, quam Pater ædificauit, à filio reficienda sit: cùm per tot sæcula duret materies, mirum est, qui ventum, & imbrem non patiuntur; contra ignem vim habent indomitam. Incolæ pyromachos vocant, quibus ad fornacem, & furnos, & caminos vtuntur. Ego non aliam causam assignauerim, nisi eam, qua cocti lateres, ventos, & imbres, non cocti verò ignes meliùs patiantur.

A Brundusio Lupias pedestri itinere occurrit Balesus diruta, ac penitus deleta: quæ vix monstrat vrbs vestigium ambitus Murorum, vt oculis metiri licet VII. aut VIII. erat stadiorum, vbi muri fuerunt, aggeres tantùm, & lapidum cumuli cernuntur dumetis obfiti. Coloni Arcem monstrant, vbi est altior Lapidum aceruus, foxæ penè oppletæ sunt. Vrbs tota aratris vertitur. nomismata, & lapilli, quos comeolos dicunt, varijs insigniti figuris sæpè reperiuntur. Hic Urbem mediam diuidit via, quæ à Roma Brundusium, & inde Lupias, & Rhudias, de hinc Hydruntum ducit. Hæc sæpè inter Brundusium, & Lupias, & inter Lupias, & Hydruntum passim hinc, atque illinc cernitur: quam viam Incolæ Traianam appellant. Traianus enim (vt ait Galenus, nono Therapeuticæ) antiquas vias in Italia correxit. Urbem in duas partes secat torrens, vt ex ripis conijcere licet. Riuulus fuit perennis aquæ, cuius

Balesus est
Vrbs diruta, inter
Brundusium
& Lupias.
lóg. 44. 50.
lat. 40. 33.

Via Traiana.

Traianus
antiquas
vias in Italia
correxit.

Originem, seu fontem in media Vrbe fuisse demonstratur. Nec mirum est, multi fontes esse desierunt, aique vbi fontes non fuerant, oriri videntur. Nonnullos fluminum alteos ficos videmus. Quid dicam de fontibus, & Riuis? ait Aristoteles: Neque Nilus, neque Tanais semper fluxerunt. Non diu est quod in Campania, tanta aquarum erupit multitudo, vt maximam partem eius, qua infra Nolam est Regionis, & Nuceriae campos inundauerit, & (quod mirabile est) maximam secum attulit piscium copiam: qua res Campaniae pestilentissima fuit. Nolam Urbem penè depopulata est. nunc, vt erat, siccus est campus. Hac in re motus Terrae multum possunt: quin etiam & Terrae cultura. Ait Plinius: oppido quodam deserro cultoribus fontes defuisse, eisdem redeuntibus, & Terram colentibus fontes quoque rediisse. Ludouicus de Monte alto Syracusanus, vir acutissimi ingenij, non solum legum, sed multarum quoque aliarum rerum peritissimus, narrauit mihi rem prodigiosam, nec dandam obliuioni: Arethusam Anno Christi. M. D. V. sexto die Decembris penitus defecisse, ita vt alueus exaruerit. Inde XXV. Ianuarij emittere coepisse turbidas, & turbulentas aquas: post aliquot dies claras, vt solebat, ac Limpidas: Vrbs haec à Mari tribus millibus passuum abest: In hoc spatio mulra reperta sunt sepulchra ex albo marmore. Cum es-

sem.

In campania multitudo aquarum erupit.

Arethusa defecit; an no 1505. die 6. Decembris.

Tripuzanb villula. lög. 45. 55. lät. 40. 23.

fem in Villula mea, quæ ab hoc distat sex millibus passuum, Rusticus quidam, dum puteum foderet, inuenit quasdam Tabellas candidissimi Marmoris. Statim accersiuit me, ego non sine magna rusticorum manu huc me contuli: Inuenimus innumera coctilia, & tabellas marmorcas, & varia vasculorum genera: visa sunt mihi opera non ignauis artificis, nec pauperis Domini: thermæ enim erant sumptuosissimi operis: hoc mirum est, ita omnia Terra opererat, vt nihil super Terram videri posset, quamuis solum sæpè aratris, & rastris verteretur. Hæc extra Urbis dirutæ muros circiter quingentis passibus ab erat. Intra ruinas Urbis temporibus Patrum nostrorum Marsilius quidam pauper rusticus, ciuis Lupiensis magnam vim argenti reperit, hæc non fabula est: cognita re Maria comes Lupiarum, quæ postea fuit Vxor Ladislai Regis, & thesaurum manus iniicit, quem post obitum Ladislai in maximos belli sumptus, quod pro Alphonso gesserat, erogauit. Ab hoc loco distat V. millibus passuum nobile quondam Cœnobium Ordinis Magni Basilij, quod de Ceraris dicitur, conditum à Tancredo Normanno Lupiarum Comite, & dicatum magnis possessionibus, vbi Græcorum Monachorum cætus morabatur, nunc penè desertum est Monasterium, vt & cætera omnia, quæ in potestatem Principum iniquorum deueniunt.

Maria ingenio neptis Gualterij, & filia, vxor, Raimundi Vrsini, Ioannis Antonij mater, nupsit Ladislao Regi cum annum ageret 38. Tancredus Lupiarum Comes.

Hinc

Lupia Rhudiaz
long. 44. 3.
lat. 40. 18.

Hinc ad VII. millia passuum, vrbes sunt, (Strabone teste) Mediterraneæ, vt dixi, Lupiæ, & Rhudiæ. Duas Vrbes idem populus habitabat, vt de Neapoli dicunt, & Paleopoli: quin etiam inter ipsas fama est subterraneas fuisse specus, per quas mutua auxilia, sibi inuicem cum opus erat, præstabant. Inter has Vrbes minus quam decem millium, passuum spatium interiacet. Rhudiæ, seu Rhodæ, & à Stephano ῥοδαί, seu Rui, per e litteram vocalem, siue per i litteram consonantem crasso quodam, vt mos est, regionis sono Rūiæ dicuntur: Vnde Lupiarum porta, & quarta pars Urbis, quam Pittacion Græco nomine appellant, Rhudiarum dicuntur. Hæ penitus interiëre, vt vix cognoscas quo loco fuerint, tantum nomen restat inane. Ouidius quintodecimo Metamorphoseos, fabula quadagesima secunda.

*Vile solum Sparta est, alta cecidere Micena,
Et Seges est, ubi Troia fuit.*

Quid de miseris Mortalibus putandum, quando Vrbes sic pereunt? Dixi nobilitatem huius Regionis fuisse antequam hi, quos habemus Scriptores nascerentur. Si Eratosthenem, Artemidorum, Hipparcum, & vetustiores haberemus, multarum Urbium, quarum hic busta, vt sic dicam, cadauera solum cernimus, & nomina & gesta nota essent. Non placet in

cet in hoc Strabonis scntentia: ait enim, se
 tantùm ea loca scribere, quæ suo tempore
 clara erant, & nota: scire verò quæ occubue-
 rant, nullam esse ait vtilitatem. Ego eorum,
 qui aliqua memoratu digna gesserunt, & si
 vita functi sunt, malo habere cognitionem
 quàm eorum, qui nunc illustres habentur. So-
 leo cum Amicis sæpè affirmare, me malle
 videre busta vrbium Græciæ, & beatas, & de-
 fertas illas Insulas, quæ toto Orbe clarissimæ
 fuere, quàm Galliarum, Hispaniarumque,
 & Germaniæ opulentissimas, & populosissi-
 mas Vrbes. Sunt qui vetustatem generis sui,
 nobilitatemque rerum omnium præferant,
 & nouis hominibus, quamuis gratiosis atque
 à Regibus, & Populis honoratis, & magistra-
 tibus ornatis. Sic ego soleo veteres Recen-
 tioribus anteferre, & (vt sic tua venia dicam)
 plus anriquorum mendacijs, quæ nulla fue-
 re, quàm Recentiorum veritati credere: & il-
 lorum sequi potiùs negligentiam, quàm
 istorum obscuram diligentiam. Ait Mela:
 Ciue Ennio nobiles Rhudias: circa nomina
 ipsa variant Auctores, & loca, & nomina,
 transmutant. In hac de qua loquimur Regio-
 ne, exemplo nobis est Ptolomæi descripto,
 qua multa alibi, quàm sint, locat: siue id acci-
 derit aliorum relatu, siue Auctoris incuria,
 siue quod chorographiam rectè scribere
 nemo potest, nisi qui in ea Regione diù ver-
 satus, aut natus fuerit; siue scriptorum,
 aut

Authoris
 antiquita-
 tis obler-
 uantia.

aut rranlatorum infcitia, & librorum mendo-
 sitate, nescio: hoc tantum habeto à me, quod
 coniectura, & lapidum inscriptionibus com-
 pertum habeo, has esse Rhudias, quæ Lupijs
 conterminæ sunt, & in quibus natus fuerit

Q. Ennius
 Rhudiæ na-
 tus.

Q. Ennius Poeta. Harum ædificia tempus
 obruit, & rusticus, & antiquitatum omnium
 euerfat aggeris: Alicubi murorum cernuntur
 sepulcra innumera fictilibus vasculis, & offi-
 bus plena. Huius Urbis, nomen & fama apud
 complures Homines, vt & ipsa cecidit: Nunc
 tota aut feritur, aut Oleis confita est, ac deci-
 mam partem omnium fructuum, qui hic nã-
 scuntur singulis annis Genero meo seruit.
 Solo Q. Ennij nomine vrbs collapsa, subtesta-
 tur: qui tam diu uiuet, quàm diu erunt Lati-
 nã literæ. Hic Scipionibus adeo charus fuit,
 vt illius statua inter Scipionum statuas in-

Lycium, si-
 ue Lupiæ.
 Harum Di-
 ua Irena.
 Patrona.
 est.
 long. 45.2.
 lat. 40.20.

illorum sepulchris locari mereretur: Lupiæ
 proximæ sunt. Urbem hanc alij Lupias, alij
 Lypias, alij Lopias, alij Lupium, alij Lipsiam,
 alij Lypiam, alij Aletium, alij Licium, alij Li-
 ctium, à Liccio Idomeneo, alij Lisca: Omnia
 hæc nomina idem sunt. Auctores non om-
 nium habuere cognitionem, præcipuè eo-
 rum quæ longè ab illorum patria semota
 sunt: nobis, qui hæc habitamus loca creden-
 dum est. Circum adiacentes Vrbi veteres
 Græci (quod maximum testimonium est)
 λούπιον appellant, antiqui Latini u Græcum
 literam in v nostrum, vt soliti sunt, verterunt
 est La-

est Lapis Neapoli apud Diuam Mariam de
Liberâ his literis inscriptus :

M. BASSAEO. M. F. PAL.

AXIO

PATR. COL. CVR. R. P. II. V. IR.
MVNIF. PROC. AVG. VIAE. OST.
ET. CAMP.

TRIB. MIL. LEG. XIII. GEM. PROC.
REG. CALABRIC. OMNIBVS HONO-
RIB. CAPVAE. FVNC. PATRA. COL.
LVPIENSIVM: PATR. MVNICIP. HV-
DRENTINOR. VNIVERSVS. ORD O.
MVNICIP. OB. REM. PVBLI. BENE.
AC FIDELITER. GESTAM HIC PRI-
MVS. ET. SOLVS. VICTORES CAM-
PANIAE. PRAETIS. AESIM. PARIA.
GLADIAT. EDIDIT.

L. D. D. D.

Lupia longè à Mari Ionio VIII. millibus
passuum positæ sunt. Hæ pari spatio distant
à Gallipoli , quæ est in sinu Tarentino, & ab
Hydrunte , & Brundusio , quæ in Ionio sunt
eminus XXIII. aut XXV. mill. pass. à Taren-
to autem L. Hanc Urbem antiquissimam ,
atque amplissimam fuisse, quæ sub terra sunt
demonstrant arcus, cuniculi, fornice, & va-
sta fundamenta ædificiorum, sed non præpo-
lita . Non dum enim Græcia aut Philoso-
phiam, aut Architecturam , aut alias artes e-

I gre-

Idomeus.

Mallenus
Licij con-
ditor,
Diomedes

gregias quas postea inuenit, nouerat: scilicet arma magis Licij Idomeneus, quam literas, aut Architecturam nouerat. Hac omnia illo dominante, aut ante illum sub Iapygibus antiquis, aut sub Malleſſo Urbis conditore facta fuiſſe conicio. Euerſa Troia; & Diomedes, Diomedes Inſulas; Garganum, Montem, Argyripam; Canuſium, & circumadiacentes Campos; ſic

*Salentinos obſedit milite Campos
Licij Idomeneus.*

Licij Idomeneus
ſubiectis
Mefapijs
vniuerſam
oram Cre-
tenſium Co-
loniam fe-
cit. Quorſi
Rex fuerat
expulſus
cum filij
vellet im-
molare ab
Alex. Gen.
lib. 3. c. 22.
iud Hiero.
Henninges
to. 7. theat.
geogogici.
Cretenſis

Hic eiectis, aut ſubactis Iapygibus, ſere omnem Peninſulam Cretenſium Coloniam fecit; linguam, & literas Græcas inuexit; lingua & literis Mefapijs abolitis; aſſumptis Græcis fortè cultioribus, aut quia illis victores utebantur. Solent enim victi Populi in Victorem, & linguam, & mores, & veſtes tranſire, neque indocilis eſt inſœlix Italia ad peregrinos, & mores, & habitus capeſſendos. Cretenſes quondam Mari Imperaſſe, & omnes Græcas Inſulas, aut ſubegiſſe, aut habitaſſe. Auctor eſt Ariſtoteles: ait etiam: Viderur enim Inſula optimè poſita ad imperandum, toti Mari. Quin etiam, & Cretenſes Athenarum potiti ſunt, & Cyrenaicam Prouinciam habitauerunt. Illorum & nos ſumus colonia Varia Urbis de qua loquimur fuit fortuna. Antiqua Urbis tota concidit, ac per plurimos annos

annos deserta iacuit , ac vicatim habitauit ,
 Inde Guidonis tempore talis erat , qualem
 dicemus. Deinde solo æquatam iterum fuisse,
 & fama, & coniectura est. quo tempore,
 aut quibus Hostibus ignoratur. Deinde coalescere
 capit non paruo incremento vsque ad mortem
 Ioannis Antonij Principis Tarentini: Quo vita
 functo , cæpit in peius ruerè , ac retrò sub
 lapsa referri . Nescio quam id euenerit causa,
 nisi quæ rerum humanarum publica est ,
 qua innumerabiles quoque Vrbes interiere.
 Ea , tempus est aut pestes, aut illuuiiones,
 aut pusilla animalia, quibus pleræque Vrbes
 deletæ sunt. Sed potissima causa bella sunt;
 quæ (vt ait Aristoteles) paruo temporis
 cutriculo rerum facièm permutant, Euerfa,
 vt dixi, Vrbs vt videre licet in vicos
 abijt. Hic locus statio militum erat, Plinio
 teste: quorum militum, aut quo Duce,
 aut qua ratione incertum est . Quæ nunc
 Lupiæ sunt , Strabonis tempore , aut parua
 erant, aut nullæ: ait enim: Non vetera,
 sed recentiora procurrens loca . Nunc præter
 Brundusium , & Tarentum, cætera parua
 sunt oppidula. Ptolæmeus, qui Lupias
 maritimam Urbem inter Hydruntum, &
 Brundusium loeat , relatu stetit videtur
 aliorum: aut Rocham intellexit , quam in
 agro, seu ora Lupiensi sitam diximus,
 & quæ nomen forasse ab antiquis
 Lupijs accepit. Quo tempore Vrbs
 condita fuerit non constat, nec

Ioannes Antonius.

Strabonis tempore parua vel nulla Lupiæ erant.

Ptolæmeus maritimam urbem facit Lupias

Viterbien-
sis,

Marcus An-
tonius a
Rege Salē-
tinorum
Mallenio
maternum
genus, du-
xit.
Capricor-
scilicet a-
scendente
tempore
sua funda-
tionis.

mihi tantum curæ, aut otij est ea percontari, seu potius diuinare, quæ ante Nohe, & Diluuium fuere, quod Viterbiensis fecerat. Sed non dubium, testimonium eam Urbem ante aduentum Idomenei, hoc est ante captam Troiam, conditam fuisse, quæ in vita Marci Antonij scribuntur præstare possunt: Marcum Antonium Maternum Genus duxisse à Rege Salentinorum Malenio, qui Lopias condidit. Hic an Iapix fuerit, an Græcus, non constat, eius memoria abolita est. Siquis Mæthesi credit, sciat hanc Urbem sub Capricorno, & Saturno positam esse. Quo in statu Res Lupiensis erat tempore Guidonis Rauennanatis, illius verba ostendunt. De hinc, hoc est, post Brundisium, Vrbs Licea Idomenei Regis, de qua Virgilius.

*Salentinos obsedit Milite campos
Liceus Idomeneus.*

Theatrum tantum modo, cæteris Moenibus solo æquatis, olim solemnè studio conditum habet, in cuius iam Incolæ paruum penè lapsum Municipium sibimet, quod nomen antiqui reseruat fecere. culmine, quod figuram magis Urbis, quàm eandem Urbem exprimit. In huius suburbanis monumenta antiquorum innumera sub diuo exposita, solido sculpta cernuntur lapide, cui coniuncta Ciuitas Rugæ dignoscitur. Ab hac vsque Hydrun-

druntum quæ in littore, & portu eiusdem. Liccæ sita est XXX. ferè milliaria supputantur. Rhudiæ, non Rugæ scribuntur: sed Guido vulgari Incolarum sermone deceptus est: qui Rhudias, vt diximus, crasso quodam sono patrio more pronuntiant. Lupiæ in colle tam humili sitæ sunt, vt nescias an in colle, an in plano laceant, nisi cum longè processeris. Cælum saluberrimum est, æstate tamen percalidum, hyeme tepidum, seu non nimis frigidum, imò quarundam aliarum Terrarum aeri verno pcrsimile. Ager saxosus est, sed oleis crebris confitus, adeò vt Vrbs inter Oliuarum alta Nemora posita videatur. Solum pingue, & frugum omnium ferax: vnde fortasse Lupiæ, ab eo quod est λιπαρόμ, idest pingue, dictæ sunt. Hic & Citriorum varia genera læta, & sortia surgunt. Circa Urbem nobiles sunt horti: olerum, & fructuum sapor præstantissimus: Vineta habet non nisi ad quartum, & quintum lapidem, puto secundum Græcum distichon: Quoniam Pallas, cui oliua curæ est, non benè cum Baccho conuenit. Vina ginif Ochra (vt Galeni verbis vtar) aut Xantha: nos pallida, aut flaua, aut aurea possumus dicere. ea nobilia sunt, & quæ cum Cretensi vino certare possent. Non fontes, non paludes habet. Lupiensis ager, sed altos puteos, & continuo vsque ad aquam lapide. Totus ager vndique vsque ad tria, & alicubi quatuor millia passuum, oliuis.

uis, vt dixi, confitus, & continuis septus parietibus, quas maceries dicunt. Inter hæc vix angustæ ferraris Curruum rotis excava-
 tæ, difficilem hostibus aditum faciunt. Vrbs
 altis, & perpulchris Muris, & Turribus, ex
 dolato, & quadrato Lapide, & Leuigato.
 Nam illi Lapides, & secari, & Leuigari pa-
 tiuntur. Antemurali, & fossis satis altis cingi-
 tur. antiquorum murorum nulla videntur
 super Terram vestigia. Hæc munimenta,
 quondam tutissima fuere, nunc reperto bom-
 bardarum vsu, nihil potest tanto turbini re-
 sistere: præsertim quòd eo tempore quo mu-
 ri constructi sunt, non erat bombardarum
 vsus, sed scalis & pusillis quibusdam Machi-
 namentis Vrbes oppugnabantur. Tota Vrbs
 super ruinas veteris Urbis posita est, & ma-
 gna pars pensilis est. Forum, & quæ iuxta
 sunt domus, super ingentes arcus, & forni-
 ces, & testudines fundatæ sunt. Puteos vbi-
 que & cisternas habet amplissimas, quibus
 cælestes imbres optimè seruantur. Mira La-
 pidis natura, sine calce, vbi Lapis non cauer-
 nosus, sed continuus est, aquas, & (quod ma-
 ius est) oleum quoque continet: cum adeò
 mollis sit, vt & ferram, & leuigam patiatur:
 ex quo Lapide ingentia vasa excavauntur,
 quæ pilas appellant: quarum aliquæ quin-
 gentas Olei amphoras capiunt. Laterum
 pilæ crassitudo vix palmam, aut quinque
 digitos excedit. Hæc Vrbs ante aduentum

Qui Lapi-
 des errant
 ex agroru
 piarum.

Nor-

Normanorum caput erigere iterum ceperat. Ignota sunt omnia, nec litterarum monumenta extant, Nescio quis Accardus Lupiarum dominus multa, & præclara opera, fecisse perhibetur. Hinc Normanis rerum, potitis, Orientali Romano inclinante Imperio; Tancredus Comes Lupiarum, Rogerij Ducis Apuliæ Filius Nothus, Nepos, ut puto, Roberti Viscardi, vir magni animi, pulsus Enrico Enobardi filio, Frederici Iunioris Patre, & Constantia eius vxore, Regni gubernationem suscepit, adscitis ad se Regni Proceribus, quos Barones dicunt; nec nisi Tancredo vita functo, Enricus & Constantia Regni Apuliæ ditionem habuerunt. Federicus deinde Iunior Constantiæ Filius, ob vetustatem Tancredi odium; cum toti Apuliæ semper fauisset, eiusque Prouinciæ Homines extulisset, Lupiarum tamen Urbem infesto animo prosequutus est, & Brundusio fauere nunquam desijt: Urbis Arcem ingenti opere construxit, & varijs ornamentis Urbem amplificauit. Huius filio Notho Manfredo, à Carolo victo atque occiso, Gualterius Brehennæ, deinde Lupiarum Comes à Carolo Primo Apuliæ Rege declaratus est. Quatuor enim tantum Comites in hoc Regno ille constituit. Hic primò Comes Lupiarum, deinde opibus, & viris à Lupiensibus adiutus, Cercyram Insulam, Achayam, & partem Peloponesi, & Athenarum Urbem suæ ditioni adiecit.

Federicus infesto animo prosequitur Lupienses.

Manfredus Gualterius.

adiecit. Dux Athenarum factus, in Salentini-
 nit parum moratus, Florentiæ dominatus
 est: inde à Florentino Populo eiectus ob su-
 spitionem nobilis mulieris pudicitia violata,
 se iterum Lupias recepit. Porta, qua impe-
 tum Populi fugiens egressus est, à Florenti-
 nis clausa est, & Ducis Athenarum appella-
 ta. A Lupijs iterum atque iterum in Græciam
 reuertens, & infidias Græcorum, seu Turca-
 rum à Græcis conductorum, vt quidam di-
 cunt, incautus incidit: Vbi cum maxima par-
 te Lupiensium cæsus est: Mariam, quam
 Vxorem fuisse Ladislai Regis diximus, caput
 Gualterij magno precio redemit, atque in
 paruo sepulchro in Cathedrali Lupiensium
 Ecclesia locauit. Huius testamentum, quod
 antequàm è Lupijs discederet, constituerat,
 nos ipsi legimus. Maria de Eugenio, mortuo
 Pyrrho eius Fratre adolescentulo, Gualterij
 ex Filia, vt puto, neptis, Lupiarum Comita-
 tum adepta; Raymundo Vrsino Soleti Comi-
 ti nupsit. Hic Lupiarum Comes factus, Ta-
 rentino Principatu empto, Brundusio vi ca-
 pto, toti ferè Iapygiæ, & parti Dauniæ domi-
 natus est. Huius Filius Ioannes Antonius,
 Aragonenses partes sequutus est, contra
 Ioannam Reginam, & Loysium deinde Rena-
 tum Andegauensem, eo quod Alfonso fidem
 & iusiurandum præstiterat. Hic Alfonso
 armis, & pecunia, & omni qua potuit indu-
 stia semper iuuuit vt nemini dubium sit, hu-
 ius,

Galterius
 Pater fuit
 Mariæ de
 Engenio si-
 ue Auus.

Maria.

Comitatu
 Lupiarum
 adepta est
 Maria mor-
 tuo Ray-
 mundo e-
 ius fratre.
 Raymudus
 Hic qui e-
 runt: de fa-
 milia Vrsi-
 dicebatur
 Bau-
 cij Vrsini.

Ioannes An-
 tonius.

ius, aut solius, aut præcipua opera, Alphonsum Regno potitum fuisse. Dnm Alphonfus Ioannæ infidias fugiens, in Siciliam secederet, Ioanna ingentem exercitum Duce Iacobo Caldora contra Ioannem Antonium & Mariam eius Matrem misit, Salentinos Campos omnes igne ferroque vastavit. Quinque Vrbes, quæ vim Hostium ferre potuerunt, in fide Alphonfi permansere: Tarentum, Gallipolis, Castrum, Rocca, Lupiæ. Hæc Vrbs incensis villis, cæsis fælicibus arboribus, difficilem passa est obsidionem: eo quòd hic, quasi in altera Regni Aula, antiqua tantorum Principum Gaza seruabantur. Hæc enim Vrbs per quadringentos annos Iapygiæ, & Apuliæ, & opibus, & viris præstitit. Hæc eadem, mortuo Ioanne Antonio, qui contra Ferdinandum Alphonfi Filium, cui Isabella ipsius Ioannis Antonij ex sorore neptis nupserat, nescio quibus causis per septennium bellum gesserat; quamuis Ioannes Andegauensis Renati Ducis Filius, Vrbi perpetuam immunitatem, & Castellam quam plurima promitteret, & quascunque vellet conditiones, se tamen Ferdinando vitro dedit, & quæ in potestate Lupiensis erant Populi, sexcenta millia aureorum, vasa aurea, atque argentea, & opulentem suppellectilem Ferdinando porrexit, spretis Ioannis pollicitatiouibus. Quibus opibus si is potitus fuisset, Ferdinandus, vix duos men-

* Iacobus Caldora.

Ioannæ Reginae Dux, Campos Salentinos deuastat.

Isabella neptis Ioannis Antonij Vrsini & sorore nupsit Ferdinando Regi, fuit filia Tristani comitis Euprini et nobilissima familia Claromontis, & Catharinae Ursinae Andegau,

ses in Regno peregrisset : erat enim eo tempore pecunia penitus exhaustus . Hæc eadem capto à Turcis Hydrunto , Prouincia tota perterrita atque in fugam versa , prima Turcarum furori obstitit , quousque auxilia à Ferdinando missa . Prouinciam firmarent : venientem postea ab Hetruria exercituum nostrum penè fractum , ac inopem , & longo itinere fatigatum reparauit , atque suis bonis refecit . Demum post captam Gallipolim Venetis totius ferè Prouinciæ , nemine prohibente , potitis , nisi hæc Vrbs fuisset tota ferè Apulia in potestatem Venetorum deuenisset .

Solurum .
sive Salentum .
long. 45 5 .
lat. 40 . 8 .

Hinc ad XII. millia passuum Solerum . 2
Alij Salentum dicunt . Græcorum est , & antiquum oppidum , in aspero , & petroso , & aquarum indigno iugo positum , sed oliuetis passim vestito . Amplam fuisse hanc Urbem vestigia murorum aliquibus in locis ostendunt : nunc in paruum reducta est oppidulum quod quondam (vt aiunt) erat Episcopale .
& nunc etiam caput Cumitatus .

Vrbs S. Petri , sive oppidum .
long 45 2 .
lat. 40 . 7 .

Hinc ad mille , & quingentos passus Vrbs , quæ nomen Petri sortita est , noua , sed honestis ciuibus , & adhuc Græcis culta , sita est in plana valle amoenissima , oleis & omni felicitium arborum genere confita , non vt soletum in aquosa : sed puteos habet satis abundè . Hæc ab utroque Mari æquè , hoc est circiter XIII. millibus passuum distans , in umbili-

co to

co totius Peninsulæ est, & quasi commune
emporium emendis, & vendendis rebus. Per
commodum Templum habet pulcherrimum
Diuæ Catherinæ, à Raymundo Principe
Tarentino dicatum eum Xenodochio, & Ca
stellis nonnullis constructum, vt aiunt, ad
exemplum Templi Diuæ Catherinæ, quod
est in Sina Monte: vbi vir ille religiosissimus,
& insignis pietate, votum fecit de ædifican
do Templo, in quo monumenta sunt Vrsino
rum Familia, quæ tibi multis annis domina
ta est.

Templum
Diuæ Ca
therinæ à
Raymundo
Vrsino ædi
ficatum.

Hinc ad VIII. millia passuum locus est, in
quo non nisi antiquæ Urbis murorum vesti
gia cernuntur iusti ambitus: Vnde loco Mu
rus nomen est. Videtur vt & Vrbs, sic & no
men occidisse: tantum Vicus eiusdem nomi
nis restat: Vrbs tota aut aratur, aut oliuis, &
illicibus obumbratur.

Murus, Vr
bs antiqua
nunc vicus
long. 45. 12
lat. 40. 2.
seu
Malleariū.
long. 46. 10.
lat. 40. 4.

Hinc VII. millibus passuum abest Vastæ
oppidum, totidem ab Hydrunto distans. Alij
Vastas dicunt, Alij Vasten, Alij Vastan: &
hæc nunc viculus est vix quindecim focis
habitarum. Vrbs mediocris, ac iusti fuerat
ambitus: eius pars in humili cliuo, pars in
plano posita erat. Extra Urbem innumera
reperiuntur sepulchra, fictilibus Vasculis ele
gantissimarum formarum, & ossibus, & cine
ribus hominum plena, & in quibusdam arnia
ænea vetustate consumpta, & anuli aurei ru
des, nec satis perpolitati. Repertus est his an

Vastæ opi
pidum.
long 45. 17
lat. 39. 57.

K 2 nis

nis præteritis Lapis insculptus his literis,
 quas à me hoc loco præteriri non patias: so-
 læ enim hæ reliquæ sunt tã longæ vetustatis

M E S S A P I A E L I T E R A E .

ΚΛΟΗΛΙΒΟ ΟΛΟΡΙΑ· ΜΑΡ-
 ΑΑΓΙΔΟΓ· ΑΒ· ΑΕΙΒΑΖΑΑ·
 ΕΕΙΝΑΥ· ΒΑΡΑΝΙΝ· Δ· ΑΡΑΝΟ·
 ΑΕΑΖΑΙΖ· ΔΑΒΟ· S· Ο· Ο· ΝΕ
 ΔΟΝΑΣ· Δ· ΑΚΤΑΣ· ΣΙΕΑΝΕΛΟΦΙΝ·
 ΟΙΛΑΡΗ· Ο· ΝΟ· ΧΟ· Α· Σ· ΛΑΒΟΟΣ
 Ο· Ο· ΝΕ· Α· ΟΙ· ΝΗ· Δ· Α· ΝΙ· Μ· ΛΙ· ΝΙ· ΒΕΙ· ΔΙ·
 Ι· ΝΙ· Ι· ΝΟΙ· ΡΕ· Χ· Χ· Ο· ΡΙ· Χ· Ο· Α· Κ· Α·
 Λ· Α· ΡΕΙ· Η· Ι· Χ· Ο· Η· Ε· Α· ΟΙ· Η· Ι· Ο· Λ· Ο· Ε· Ι· ΝΙ·
 ΟΙ· Δ· Α· Τ· Ο· Η· Ο· Η· Η· Η· Η· Η· Ο· Ι· Γ·
 Α· Σ· Α· Ι· Μ· Α· Δ· Α· Β· Α· Α· S· Κ· Ρ· Α· Θ· Ε· Ι·
 Η· Ι· Η· Ο· Ι· Α· Ρ· Δ· Α· Ν· Ν· Ο· Α· Γ· Ο· Χ· Χ· Ο· Ν· Ε·
 ΝΙ· ΝΙ· Α· Ι· Μ· Α· Ρ· Ν· Α· Ι· Η· Ι· ~

Has

Has literas Incolæ Saracenicæ falsò, sed qui Paganas aut ethnicas putant, rectè meo iudicio sentiunt. Sunt enim (vt conijcio) literæ Mesapiæ, quibus ante Idomeni aduentum Iapyges, vt dixi, utebantur. Lingua Mesapia seu Peuceſia, in qua Brūdusium Cerui caput significat, tota interijt, vt Aegyptia, & Punica, Osca, Volſca, & Hetruſca, & aliæ pleræque in tam longa vetuſtate abolitæ ſunt. Ex ea lingua nihil eſt reliquum, niſi hæ paucæ literæ: quas idè exarare volui, vt extimet quicumque has viderit, quanti ſit humana ad quam anhelamus gloria: & quòd non ſolùm lapides & monumenta fathiſcūt, ſydera quoque, & quæ literis mandantur eſſe peritura. Si Carthaginēſes viciffent, latina lingua, vt nunc Punica, nulla eſſet: Si latina non eſſet, Græca quoque periſſet: nam ſi quæ ſunt literæ, à latinis ſubſtantantur. Harum literarum exemplum Pontano, Hermolao, Accio tuo, imò & meo, chariteo, & Summontio miſi, & nonnullis alijs: Omnes mecum ſenſere has eſſe Meſapias literas.

A Vaſtis nulla occurrunt antiquitatis veſtigia vſque ad Montem Arduum oppidum, ab Acra Iapygia VII. Millibus paſſuum remotum, vbi & vrbs antiqua fuit, eius pars in colle, pars in plano ſita, mediocris magnitudinis: huius & nomen abolitum eſt. In eminentiore huius Vrbs parte in edito col-

Quot linguarum genera interierint.

Mons Arduus, oppidum.
long. 45. 18
lat. 39. 36.

le

le pulchrum est oppidulum . Memini me à veteribus audisse Græcis hanc urbem. *τραχέος ὄρος*, quod latinè asperum seu arduum montem exprimit : erat enim vrbs in lapidoso, & aspero monte sita . Hic pars est Apennini, qui ad Acram Iapygiam terminatur . Quin etiam à peritis nauigantibus me audisse memini vsque ad XL. aut L. millia passuum in Mare protendi iuga Apennini, cum hinc atque illinc altius metiantur Mare .

Vretum.
Beritum.
long. 45. 11
lat. 39. 35.

Postea versus Occidentem ad quatuor millia passuum Vereti, seu Vreti, seu, vt Incolæ dicunt, Veriti, reliquiæ spectantur . Hæc Vrbs tota corrui, in ea ne vlla quidem est, aut tugurium, aliquæ templorum ruinæ restant, nec hæ satis antiquæ.

Vxentum.
long. 45. 2.
lat. 39. 19.

Hinc non longè abest Vxentum, aut secundum Aliquos Oxentos, aut Hyencos : nunc Ogentum dicitur, Vrbs Episcopalis est, & pars quondam magnæ urbis, nunc vrbecula est, & ipsa in colle edito sita . Suburbium in plano iacet : vt & antiqua, sed illa multò amplioris ambitus fuerat . In huius urbis suburbano iuxta Felinæ vicum locus est, quem Nymphæum adhuc Incolæ nominant : fontibus vbique manantibus celebris, tanto in his terris gratior quanto rarior . Locus non excedit duo stadia, nunc neglectus, & calamis obsitus, parvæ restant citriorum arbores. Credo quòd Græcis omnia

Nymphæas
locus .
long. 44. 57
lat. 39. 52.

nia

nia tenentibus, eleganti opera cultus fuerit, quod & nomen indicat. Nonnulla etiam sunt in vltiori Græcia loca, quæ hoc nomine honestantur.

Hinc ad XIII millia passuum, Galatana, Galatana, fons sapientia. vnde mihi origo est: Alij Galatenam, Alij Galatinam, Alij Galatam proferunt, vt & vrbes, & Populos, sic & cunctarum rerum memoriam destruit tempus. long 45.45 lat. 40.55

Quis poterit res tam obscuras rectè coniectare? certum est omnes huius Peninsulæ Vrbes ab Oriente duxisse Originem, & non nullæ eadem seruant nomina. Vrbs, quam nomen Sancti Petri accepisse diximus, à Galatina vico, in quo postea constructa est, nominatur: abest à Galatena seu Galatana quinque millibus passuum. Qui fuerint Galatini Populi, aut Galatæ ex Galatia Asiæ: an (vt Plinius ait) Senones, quis nouit? à Galatana Gallipolim IX. millia passuum sunt. Memini me à veteribus Sacerdotibus Græcis (hi enim solebant omnia literis mandare) audisse Galatenenses à Thessalis originem habuisse, atque huc propter bella, & domesticas seditiones, commigrasse, neq; quomodo, aut quando hoc accidisset, sciebant. Cùm essem iuuenis, legens apud Liuium inueni Theumam, & Galatanam Thessaliæ vrbes, à T. Q. Flamminio captas. Hinc iterum in Thessalorum disionem fatis volentibus redijt. Ioannes enim Castriota,

Galatena à Thessalis originem habet.

Ioannes Castriota.

Dux

Dux Ferrandinae, quem supra nominauimus, qui & huic vrbi & alijs circa oppidis dominatur, Macedo est. Sed nō procul à Galatana, & Philace, Theſſaliae urbibus oriundus. Hæc vrbs antiquis temporibus & cliuū, & planitiem amplectebatur. *Αρχοκλαρική*, idest custodia, & ab vrbe Theſſaliae eiufdem nominis, vt à veteribus audiui, appellata est. Latini mutata, vt solebant, Y in V. Phulatianum, seu Phulcilianum dixerunt, hæc in cliuo ſita erat, in Plano Galatana. Ex vna vrbe duo facta ſunt oppida, vix quingentis paſſibus inter ſe diſtantia. Galatana plusque duplo maioris erat ambitus. Phulatianum linguam Græcam ſemper ſeruauit. Galatana ad Latinos migravit. Ortis inter duo Oppida eiufdem Populi diſſenſionibus, vt inter vicinos ſæpè accidere ſolet, ad arma vētum eſt. Galatana, Phulatianum ſuperauit, ac ſolo æquauit. Ciues omnes ferè Galatanam tranſmigrarunt: pauci propter iniuriam ad vicina oppida confugere, & mores, & veſtes, & Græcam linguam depoſuerunt, ſed non genus. Nec pudet nos generis noſtri. Græci ſumus, & hoc nobis gloriæ accedit. Diuinus ille Plato in omnibus gratias Dijs agebat, ſed præcipuæ in his tribus: Quòd Homo, non belua: Mas, non Fæmina: Græcus, non Barbarus natus eſſet. Galateus tuus, Spinelle, non à Morinis, aut lingonibus: non ab Allobrogibus, aut Sycambribus: ſed

Phulatianū
ſeu Phulei
nianum.

Catalanzæ
Ciues Phuleianum
æquant ſolo.

Plato in tribus
gratias
Dijs agebat
præcipuè.

sed à Græcis ducit genus. Pater meus Græcas & latinas literas nouit : Auus & Progenitores mei Græci Sacerdotes fuere, literarum Græcarum , Sacræ scripturæ & Theologiæ minimè ignari: non armis, hoc est, vi & cædibus, & rapinis, sed bonis moribus, & sanctitate vitæ celebres. Pudet me, Spinelle, (tecum sine arbitris loquor) in Italia natum fuisse : quamuis Iapygiam terram extra Italiam Scriptores quidam posuere. Græcia sua vetustate suaque fortuna, Italia suis cõfilijs, suisque discordijs perijt. Vtraque alienigenis seruit. Hæc spontè; illa inuita. Græcia Italiam sæpè à Barbarorum seruitute liberauit, Italia Græciam Barbaris seruire permisit. Sed nos scelerum nostrorum poenas luimus, luemusque : nam nostra mala, vt videmus, non dum ad summum peruenere. Non sit verbo omen : dico non quod volo, sed quod sentio. Apenninus qui Iapygiam diuidit à Montibus, quos peninsulam claudere diximus, ortum habet, vt qui totam diuidit Italiam ab Alpibus. Itaque Peninsula hæc totius Italiæ specimen refert, vt quæ Filicis foliorum sectiones toti folio similes sunt. Hæc clarè cognosces si constituas Tarentum, vbi Genua, Brundusium, vbi Venetiæ sunt. Quæ intra Scylleticum & Hipponiatem sinum est peninsulam Iapygio Promontorio: quæ verò intra Brundusium, & Tarentum, peninsulam, de qua nunc tra-

Apenninus
quomodo
procurat.

L etamus

Etamus, vltimo Hydruntini agri promonto-
 rio ; quod maximè in Orientem vergit, con-
 feras. Sinus, qui inter leucam, & Hydruntū
 est, pro Tarentino tibi sit sinu : Tarentinus
 finus pro infero, Ionium pro supero Mari.
 Apenninus citra Montes vsque ad Oriam,
 deprimitur, ad Oriam parum insurgit conti-
 nuus in ordinem positus colliculis. Rursus
 in planum inclinatur in agro Galatanensi, vbi
 erat quodam nobile Coenobium Monacho-
 rum Magni Basilij, Diuo Nicolao dicatum,
 cui Auunculus meus plusquam triginta an-
 nis praefuit. Incipit iterum molliter insur-
 gere in Galatana, ad radicem Collis eius
 Arx, quam Philacem diximus, in colle sita.
 Hic Caelum salubre ac tepidum, auræ saluta-
 res, & suaues, ager apricus semper vernans
 floribus, & benè olentibus herbis, thymo,
 thymbra, pulegio, serpillo, hyssopo, melilo-
 tho, camomilla, calamentho, vbique abun-
 dans : vnde, & caseum nobilem, & mel gi-
 gnit, non deterius Hymectio, crocum lauda-
 tissimum. Itaque vt apud Marfos, & Pelignos
 Sulmonenses, sic & apud Salentinos Gala-
 tanensis Crocus, caeteris praestat. Tempori-
 bus Patrum nostrorum in Salentinis, hic,
 non alibi Crocus habebatur. Vnde huc ve-
 nerit incompertum est : attamen videtur
 hoc solum sponte sua crocum gignere. Om-
 nis ager, vbi sues non sunt, Syluestri Croco
 abundat: qui flore bulbo capillamentis hor-
 tensi

tenſi ſiue ſatiuo ſimilis eſt. Tempore etiam
 conueniunt: vterque enim floret poſt ortum
 Arcturi . An qui ſatiuus eſt, olim Sylueſtris
 fuit, & vt animalia, ſic quoque plantæ mi-
 teſcere Hominum manibus didicerunt &
 Theophraſtus quærit, vtrum quæ nunc do-
 meſtica ſunt, Sylueſtria fuerint omnia, non
 eſt præſentis negotij, hæc pertractare . Hæc
 materia, vt eſt cognitu digna, ſic & diffi-
 lis . Hoc ignorare minimè oportet, multa
 eſſe quæ mutantur cultu, aut exuunt Sylue-
 ſtrem animum, aut miteſcunt, ſicut & ne-
 gligentia multa ſunt, aut Sylueſtria, aut
 deteriora . Puto quòd ſi quis bulbos ſylue-
 ſtris Croci ex hac in illam terram tranſtu- De Croco.
 lerit, ac diligenti cultu tractauerit, talis fie-
 ret tempore Sylueſtris Crocus, qualis nunc
 eſt ſatiuus . Pleraque ſunt peruiacacis natu-
 ræ, quibus parum prodeſt diligentia, aut
 obest negligentia: vt ſunt ex arboribus nux,
 iuglans, pinus, palma, cupreſſus, platanus,
 lotos, & omnes glandiferæ arbores: & ex
 fructicibus myrtus, arbutus, abſinthium, ros
 marinus, lentiſcus: & ex herbis Sampſycus,
 oliſatrum, calamentum . Multa ſunt etiam,
 quæ à cultu abhorrent: negligentia, & vt
 Plinius ait, iniuria, & maledictis, & contu-
 melijs coaleſcunt, nequis ſimorum Homi-
 num naturam imitantia, quibus beneficia
 pro maleficijs, maleficia pro beneficijs ſūt.
 Hæc Vrbs ſeptem res habere præcipuas ſe-

iactat Crocei coloris, crocum ipsum, mel,
 caseum, vinum, oleum, caricas, & uvas
 passas. Totus tractus aquarum indagens
 est, puteos habet raros, sed altissimos, in
 Oppido XXXIII. in antiqua ac diruta Arce,
 XXXVII, passibus. Innumeræ cisternæ in
 toto tractus visuntur, vnde populosam fuis-
 se Urbem argumento non dubio esse pōtest.
 Super iugum Apennini planities est ampla,
 quam Incolæ appellant Campos latinos :
 Credo quòd Salentini essent, rectiùs dicen-
 di. Vnde cùm pluuiosus fuerit annus, erum-
 pit maxima aquarum vis : quæ paruo tem-
 poris spatio, omnes cisternas, quæ in toto
 agro sunt, & quæ intra oppidum replet :
 quandoque tanta est imbrium copia, vt op-
 pidum aquarum illuuiæ laboret. Tempore
 Aui mei tanta per Oppidum creuit aquarū
 multitudo, vt in aliquibus locis duum pas-
 sum mensuram excederet. Nonnulli perie-
 re, vinum, oleum, triticum, hordeum, &
 quam plurima suppellectilia absumpta sunt :
 libros Græcos quorum Auus meus magnā
 habebat copiam in Ecclesia, quæ nostri iu-
 ris est, vbi ipse versabatur, aqua deleuit,
 atque consumpsit. Hæc vrbs Iacobo Caldo-
 ra, cuius mentionem fecimus Iapygiam,
 vastante, partes Ioannæ Reginae secuta est.
 Post Caldoræ discessum, Ioannes Antonius,
 tum omni quā potuit vi Galatanam obsedit,
 Felices arbores omnes ferro atque igne
 vasta-

Campi La-
 tini melius
 Salentini.

Ioannes An-
 tonius Ca-
 laranam ob-
 sidet.

vastavit, murorum non parvam partem machinis solo æquavit. Oppidani continua pugna accerrimè restiterunt: in qua pugna Pater meus interfuit. Tandem Ioannes Antonius re infecta, & longa obsedione soluta, alio arma versit. Post hæc Regina, & Caldora vita functis, tota Lapygia in potestatem Ioannis Antonij peruenit. Pater meus tanquàm hostis ab Ioanne Antonio inauditus Gallipoli exulare iussus est. Compositis tandem rebus, Ioanni Antonio causam audire cupienti, in hanc sententiam scripsit Pater meus: Nulla è bone Princeps à te accepta iniuria ausibus tuis quoad potui obstiti. Credebam enim fidem seruare si Reginae iussis parerem, cuius partes Neapolis, & maxima pars Regni sequebatur. Tu non secus ac ego Regibus seruimus. An illa ritè Alphonsum adoptauerit, an postea iure abdicauerit, ipsa viderit. Non interest nostra Regum causas decernere: Alij Matris Alij Filij partes secuti sunt. Necessè est nunc nos fateri eam causam iustioreni fuisse, quàm Dij ipsi tutati sunt. Vicistis, ne vexetis eorùm qui victi sunt fortunam. Dij enim superbos victores, & intemperantes oderunt. Victoria non in armis, neque in fortitudine aut multitudine militum, sed in Deorum potestate est. Nullam ego à te veniam precor, nihil enim peccaui: Hoc solùm precor atque obtestor, ne existimes quod à me iure factum puto.

Patris Gallicani Oratio.

puto, id aut tui odio, à quo nulla vnquam
 laceffitus sum iniuria, aut alicuius amore,
 aut pecuniæ, aut ambitionis causa me fecif-
 se. Hæc verba adeò grata bono Principi fue-
 re, vt totum si quod erat odium in amorem
 verteret, tantumque Patri meo quoad vixit
 fidei præstitit, quantum cui vis eorum, quos
 charissimos habebat, eiusq; heroicam mor-
 tem, quam pro veritate & fide seruâda pas-
 sus est, molestissimè tulit, atque asperè vltus
 est. Hæc Vrbs postquam in Aragonensium
 fidem peruenit, eam integerrimè seruauit.
 Eo septennio, quo Ioannes Antonius con-
 tra Ferdinandum bellum gessit, semper Ara-
 gonias partes secuta, nunquam à fide de-
 feciuit. Quæ quoniam Ioânes Antonius alijs
 negotijs occupatus in Iapygia, hoc est, con-
 tra viscera sua nouum excitare bellum ve-
 rebatur, & clade euasit: interdictus tamen
 illi fuit vicinarum Urbium, aditus, & tan-
 quam infidelibus ferrum materies triticum
 sic per septennium tanquam inter hostes
 vixit. Turcarum bello Prouincia tota in fu-
 gam versa, prima Turcarum furores ab ea
 parte in qua sita est, & incursiones tulit: eius
 qui profugere, ac Urbem deserere tempta-
 nit, domus igne absumpta est, bonis cæteris
 publicatis: eos qui ab alijs locis aufugerant
 admisit, atque humanissimè tractauit. Hæc
 complures Sacerdotes Græcos doctissimos
 habuit, sed præcipuè vnum, quem Magistrū
 appel-

In Theolo-
 gia.
 Magistrorū
 Familia.

appellauerunt: vnde Magistrorum Familia cuius Nepotem Virgilium, ego puer noui, & Proau mei; quorum vnus viginti annis Byzantij versatus est: vbi & didicit, & docuit Philosophiam, & Theologiam. Greci Georgium Latinum nominarunt, eo quod in Italia natus esset. Cùm latini Quidam ex his circumforaneis mendicantibus Græcos persequerentur, ac cogèrent eos ex azimo, non ex formento pane conficere Sacramentum: Hi Sacerdotes post longas disputationes Romæ in pleno collegio Principi Sacerdotum vicere, ac ne à patria ritu discederent impetrauerunt: quem morem hucusque seruant: & Romanæ Ecclesiæ iussu nostrates omnes catholici Græci parent.

Virgilius de Magistris, qui Bizantij per annos xxv. philosophiam, & theologiam publicè docuit. ex hoc Petrus Antonius de Magistris ortum ducit.

A Galatana Neritum, tria millia passuum sunt. Hoc Alij Neretum, Alij Nerentum penultima producta, Alij *Νεπετόσ Νεπετόισ*, Recentiores (sed non recte) Neritonum dicunt, vt Nerito Neritonis. Ego in Tabella ex antiquo Marmore Lupijs inuento me legisse memini Lupienses, Hudrentinos, & Neritinos. Hæc Vrbs in apricis campis aquarum, minimè indigentibus iacet. Cœlum habet saluberrimum, & solum circa Urbem non madidum, sed lætum, & pingue, & olerum, & frugum supra fidem feracissimum: cunctarum rerum, quæ Terra gignit, satis proueniens. Vrbs inter omnes, quas vnquam vidi meo iudicio, in amœnissima planitie sita.

Neretum long. 44.5 lat. 40.7.

Neritini nō Neritones dicendi.

fita, distat ab ora sinus Tarentini tribus aut
 quatuor millibus passuum : à Lupijs quin-
 decim : à Tarento XLV. oram habet XXIV.
 millia passuum longitudinis à confinio Ta-
 rentinæ oræ vsque ad Rupem altam Mari
 impendentem, quam à rectitudine Ortho-
 lithon dicunt. Hic lapis Neritonorum, &
 Gallipolitanorum agrum disternat. Ea
 ora tota piscaturæ aptissima, & alicubis iu-
 xta littus fontibus manans. Omnia quæ in
 agro Neritino nascuntur optimâ sunt hunc
 enim magnæ partis Calabriae imbres cele-
 stes, simul & Terrarum pinguedinem reci-
 pit. In pluuia copiosa licet videre omnes
 agros, quos Paludes dicunt, aquis opertos
 similes quid patientes inundationibus Ni-
 li: Sed huius inundationis partem terra con-
 bibit, ac conquoquit, partem, quæ voragi-
 nes ab Incolis dicuntur, admittunt. Sagaci-
 tatem prouidæ Naturæ vbique spectare
 promptum est. Terra Iapygia ferè vbique
 plana, & colles paruos habet. Non sunt flu-
 mina, non valles, non lacus, nec vbique tor-
 rentes, qui ingentes pluuias receptare pos-
 sint. Instituit natura certis in locis voragi-
 nes, hæ cauæ sunt fossæ, nulli videntur hia-
 tus, ideò nulli animalium perniciosæ sunt.
 Hæ aquas aliquandiu continent, donec à
 cæcis quibusdam spiramentis ex intimis
 Terræ recessibus spiritus eructet, atque
 erumpat. Hic magno impetu, atque ingenti
 frago-

fragore aperit aquis aditus: illas per subter-
 raneos meatus in mare profluere credibile
 est, vt & multa flumina, quæ Terra absorbet,
 deinde iterum emittit, aut occultè in Mare
 proijcit (vt dicunt de Nilo) de Alpheo Eli-
 dis, & Arethusa, Explosa est ab Aristotele
 veterum Philosophorum sententia, qui Tar-
 tarum intra Terram ponebunt: locus enim
 aquarum, ad quem omnes decurrunt, Mare
 est. Hæ vorragines crebræ, vbi plani & la-
 tissimi sunt Campi: vt sunt Mandurini. Si hæ
 non essent, magnam Regionis partem, aut
 Paludes obtinerent, aut incultam esse Re-
 gionem foret necesse: nam per sementis
 tempora noti flare solent, & pluuias ingen-
 tes ciere. Vniuersus ager Salentinus tempe-
 stiue feri gaudet, aut ante occasum Vergi-
 liarum: si (vt Virgilio placet) brumæ intracta-
 bile tempus expectaueris, te seges vanis elu-
 det auenis: sed vt in Medicina, sic & in Agri-
 cultura contemplari, antè omnia oportet, &
 tempus, & regiones, & ingenia locorum. He-
 ritini agri paludes noxiæ non sunt: nullas
 enim, aut paucas & innoxias tollunt auras.
 Aestate omnia sicca sunt, nihil limosi &
 grauis, aut palustris, humoris relinquitur:
 sed tantum, quantum campos reddat pin-
 guiores. In his paludibus, vt & in campis
 Mandurij, & Galesi, & Cupertini Phasmata
 quædam videntur, quas mutationes, aut
 mutata dicunt vulgus, nescio quas striges,

Salentinus
 ager tempe-
 stive seren-
 dus.

Cupertini.
 long. 44. 53
 lat. 40. 14.

M aut

aut lamias, aut, vt Neapoli, Ianarias, & (vt Græci dicunt) Nereide, fabulantur. Mirum est, totum orbem inuasit, & in miseris errauit fabula gentes, nullo certo auctore, nulla ratione, nullo experimento, vnusquisque credit, quæ neque vidit, neque vera sunt, statim alienis, & indoctissimorum Hominum testimonijs, puerilibus laruis, anilibus credimus commentis, & plus fidei auribus, quàm oculis adhibemus: nemo oculatus testis est, omnes ab alijs se audisse fatentur. Quantis tenebris inuoluitur humanum genus ad mendacia natum, cui semper inuisa est veritas. Quanta caligo detinet humanos, animos alioqui rōnales, & diuinos, vt non ab re quis credere possit, omnia humana simillima esse his quæ dicimus Phantasmatis. Sunt qui credunt mulieres qualdam maleficas, seu potiùs veneficas medicamentis delibutas, noctu in varias animalium formas verti, & vagari, seu potiùs volare per longinquas Regiones, ac nuntiare, quæ ibi aguntur, choreas per paludes ducere, & demonibus congregari, ingredi, & egredi per clausa ostia & foramina, pueros necare, & nescio quæ alia deliramenta. Similis est Brocolarum fabula, quæ totum Orientem capit: Aiunt eorum qui scelestè vitam egerunt animas, tanquàm flammarum globos noctue sepulchris euolare solitas, notis & amicis apparere, animalibus vesci, pueros fugge-

Dicit. Cyconea in suo Palatio hæc vera asserat.

suggere , ac necare , deinde in sepulchra reuertitur . Superstitiosa gens sepulchra effodit , ac scisso cadauere , detractum cor exurit , atque in quatuor ventos , hoc est in quatuor mundi plagas cinerem proijcit : sic cessare pestem credit : & si fabula ea sit , exemplum tamen præbet nobis , quàm inuisi sint , & execrabiles omnibus ij qui malè vixerunt , & viuentes , & mortui . Similis est , & Hermotini Clazomenij apud Plinium fabula , & apud Senecam de Sepulchro incantato . Nec defuerunt antiquis temporibus hæc vanitates : & illusiones sensuum humanorum , cum semel mens decepta fuerit , & mandacijs persuasa , sensus quoque falli necesse est : quibus deceptis , mens quoque delirat . Magna est inter sensum mentemque affinitas : quandoque ipsa sola mens , seu (vt dicunt) solæ virtutes interiores operibus exteriorum sensuum funguntur . Exemplum est somniantium , qui opera exercent vigilantium . Et Galeno teste , delirus quidam ribicinas videbat in angulo domus : & baculus in aqua videtur fractus , & cancellatis digitus , & eleuato altero oculo vna res , duæ apparet & duæ lineæ parallelæ videntur sensui concurrere , cum nunquàm concurrant . Ipse etiam Lactantius , qui plus eloquutioni , quàm eruditioni studuit negauit Terram vbiq; posse habitari . Hunc vulgaris , & Lactantium error apparentia decepit , sicut ne-

Libr. 1. de
Cælo cap.
3. text. 22.

gare sensum propter rationem rationis est
indigere: sic & ratione non persuaderi pro-
pter aliquam apparentiam stultum est. Tunc
enim res benè cedit, cum (vt Aristoteles ait
in libro de Cælo) ὁ λόγος τοῖς φενομένοις μ-
Τυρεὶ ἢ τὰ φερόμενα τῶ λόγῳ hoc est. Quando
ratio apparentibus attestatur, & apparentia
rationi, cum hæc duo sibi inuicem non cō-
sentiunt omnia falsa, omnia erronea sunt.
Sed nos ad eadem Phātaſmata reuertamur.
Videbis quādoque vrbs, & Castella, & Tur-
res, quandoque pecudes, & boues ver-
ficolors, & aliarum rerum species, seu Ido-
la, vbi nulla est vrbs, nullum pecus, ne dumi-
quidem, Mihi voluptati interdum fuit vi-
dere hæc Ludrica, hos lusus naturæ. Hæc
non diū permanent, sed vt vapores in qui-
bus apparent, de vno in alium locum, & de
vna forma in aliam permutantur: aut quo-
niam his apparentibus, cælum de serenitate
in pluuiam mutari solet. Hoc accidit mane,
cælo silente, incipiente, ac leuiter spirante
(vt solet) Austro. Nam vt in fine est vehe-
mentissimus Auster, sic in principio leuissi-
mus, & cum calidus sit, eleuat tenues nebu-
las, quæ, vt speculum, referunt imagines vr-
bium, pecorum, & aliarum rerum: & vt va-
pores, sic & species illæ mouentur: vt est vi-
dere in speculis motis, atque agitatis, in
quibus res ipsæ moueri videntur. Et quo-
niam res rectè occurrunt vaporibus, rectè
viden-

videntur, vt & umbra, quæ opponitur corpori luminoso. Quæ verò transuersè, ac reflexè rerum species suscipiunt, in his res quoque ipsas reflexas videmus. Sic & in aqua videmus culmina montium, & tectorum in inferiori parte: fit enim vt quæ aquæ superficiæ propinquiora sunt, vt fundamenta à nostris visibus sint longinqua: culminū verò tectorum, quæ ab aqua sunt remotiora, imagines ad nos magis accedunt: ideo, & inferiora videntur. Sic etiam & nobis in clausa dōmō existentibus, paruo per rimulas ingrediente lumine, omnia transuersè videntur, vt Hominum capita deorsum, pedes sursum: lineæ enim umbrarum non rectè procedunt, sed transponuntur, atque in medio interfecantur. Hoc idem in speculis concavis accidit, vt superior pars speculi infimam partem rei visæ, inferior superiorem reddat. Hæc, quæ dixi, Phasmata deludunt sæpè obtutum viatorum, qui dum se propè urbem esse existimant, longissimè ab sunt. Visæ sunt etiam in hoc tractu in aere species Hominum equis insidentium, & pedibus ambulantium. Sic & scriptores literis mandauere, visas fuisse in Cœlo armatas acies, & hæc, vt puto, species erant earum rerum quæ longè ab erant, atque ab eo loco in quo species visæ sunt, videri minimè poterant. Sic & denarium in fundo vasis non videmus, at si idem vas aqua impleatur, vide-

videmus, non denarium, sed illius imaginem in summo aquæ, quod aeri contiguum est: superficies enim aquæ, superficiæ aquæ proportionatur. Sed an illæ imagines subiectæ sint in speculo, an in aeris extrema parte, alia quæstio est. Ait Aristoteles, color est extremitas perspicui in corpore terminato. Quandoque figuræ nubium, sunt quæ Nauium, & velorum simulachra reddunt: vbi nulla est classis. Hæc Phasmata non solum in expertos sefellerunt. Non diu est quod tota ora quæ est ab Hydrunto ad Garganum Montem, vna & eadem hora ante ortum solis vidit classem ab Orientis parte velificantem, creditum est Turcarum illam fuisse, & antequam Phasma, seu illa delusio albicante Aurora detegeretur, variæ huc atque illuc literæ scriptæ sunt, ac missi Nuntij de aduentu ingentis Classis. Hoc fortasse modo, aut altero, quem diximus, vt credo, à Lilybeo vidit nescio quis classem e portu Carthaginis exeuntem. In hac Vrbe de qua nunc loquimur, & Gymnasium quondam fuit Græcarum disciplinarum tale, vt cum Mesapij Græci laudare Græcas literas volunt, Neritinas esse dicunt. Sunt enim hæ literæ perpulchræ, & castigatæ, & ijs, quibus nunc vtuntur impressores Orientalibus ad legendum aptiores. Inclinante Græcorum fortuna, postquam à Græcis Prouincia ad Latinos traf-

mi-

Neritina
vrbs disci-
plinarum
alumna.
Laudes; Ne-
riti.

migravit, celeberrima Neriti hoc toto Regno fuere literarum studia. Hanc Urbem Sanseuerinorum Familia armis, & literis illustravit. Temporibus Patris mei ab omnibus huius Regni Prouincijs ad accipiendum ingenij cultum Neritum confluebant. Omnis, si qua est in toto Terrarum angulo disciplina, à Nerito ortum habuit. Hic literas didicere illa duo nostri seculi lumina, Robertus Lupiensis, & Franciscus Neritanus: Alter Ecclesiasticorum declamatorum, omnium qui fuerunt, quique futuri sunt præstantissimus, alter Patauinæ Academiæ Pater. Hic & ego prima literarum fundamenta hausi. Galatana me genuit, Hæc Vrbs educavit, & fouit, & literis instituit. Hic Aqueuius tuus, imò & meus Bellisarius, magni Aqueuii Frater, dominatur. Neque ero ingratus si vt initium descriptionis Tarento, sic & finem Nerito tribuero. Hoc exigit locorum ratio, & conuiuorum magistri semper aliquid, quod maximè delectet in finem reseruant: sic,

Neritum longa finis chartæq; viaq;

Τίλος.

ANTONIUS
GALATEVS
MEDICVS.

LOYSIO PALATINO
S. D.

MOLEO, mi Palatine, nostræ
Regionis celebritatem ita concidi-
disse, ut & si vestigia, &
(ut sic dicam) busta magnarum Vr-
bium plerisque in locis cernantur, memo-
ria tamen nulla extet, aut rerum gestarum
aut ipsarum Urbium, aut peculiarium
literarum, quibus Iapyges nostri, ante-
quàm Græci eodem post captam Troiam
aduentarent, utebantur. Sic res mortua-
lium eunt, omnia tempus consumit, ac pe-
rimit, ut puto, Iapyges Troianis, aut paulò
ante temporibus clari extitere. Post Li-
ctiorum, & Idomeni, & Spartanorum,
& Phalanti aduentum reuixere, Græcis
literarum monumentis omnia mandanti-
bus.

N

bus. Rursus Gothis, deinde Longobardis
 Italiam tenentibus, Gracis, seu potius Ro-
 manis reposcentibus: renitentibus Barba-
 ris, omnis, quae media erat Regio inter u-
 trumque imperium vastata est, ac pene de-
 serta. Est enim Terra Mesapia, seu Iapygia, in discrimine posita & Orientis, &
 Occidentis. Exemplo tibi sit Turcarum
 bellum: quod si paulo diutius gestum fuis-
 set, illam Ferram exhaustam, ac penitus
 deletam videremus, ut, quae & H. mi-
 num multitudinem quondam floruerat, Pe-
 lop. nesus illa tot potentissimorum Populo-
 rum capax, nunc ob assidua Venetorum, &
 Turcarum bella vacua est, & sui mise-
 rabile praebet spectaculum. Antiquos
 Scriptores non habemus, ut Eratosthenem,
 & Hipparcum. Strabonis, Dionysij, Pom-
 ponij, Plinij, & Ptolomai temporibus, in
 hac Terra rerum vicissitudine parua super-
 erant oppidula. Nos & si nonnullos Geo-
 graphorum, & Historicorum libellos reue-
 luerimus, pauca tamen inuenimus notata
 digna. Tarentum, Plato, Architas, Aristot-
 eles, Theophrastus, & Hannibalis bella.
 Brundisium pro Portus in toto Terra-
 rum

rum Orbe notissimus, & Romanorum frequens in Graciam traiectus celebrauere: Ideo scriptores aliqua de illis memoria tradiderunt: cetera omnia interierunt. Inde Hydruntum Ioannis Vitaliani, Iustiniani Principis in Gotthico bello Ducis virtus illustrauit, unde toti Regioni nomen dedisse illam Urbem haud dubio argumento crediderim. Leucam, Uxentum, Gallipolim, Neritum, Vastas, & unde mihi origo est Galatanam, Soletum quod veteres Graeci Salentum vocant, Rhudias, Mandurium, Caelias, Oreas, Galesum senectus fere consecit. Nostras Lupias Ad. Antonium Principis historia decorat, quae illum à Mallenio Dasumni filio Salentinorum Rege maternum genus duxisse perhibet. Alij Lupiarum, & Rhudiarum tantum nominis meminerunt. Guido Rauennas, quem recentiores scriptores in plerisque testem adhibent, & quem ego nuper legi, nec recens est, nec vetus Author. Illius temporibus quo in statu res nostra essent, ex ipsius uerbis, quae tibi mitto, intelliges. Leges multa quae intelligere operepretium est. In quibus

N. deliquit

deliquit, ea tempore imputanda sunt: in his
 venia, in illis laude dignus est. Nam si il-
 la qualiacunque sint, non scripsisset nec haec
 quidem quae ad te scribo nosceremus. Tu ve-
 ro ita illum legas, ut & tibi ipsi fidus sis
 testis. Illius iudicio ita utere, ut a tuo mi-
 nime discedas, incamque sententiam tam
 diu probes, quamdiu veriore non inuen-
 ris. Non enim facile est ea quae ab hominum
 memoria abolita sunt recensere: nos tamen
 quoad possumus patrium solum illustrare
 debemus. Quod ille Lupias in Salentinis
 posuit, verum dixit: Quod Lupia nunc
 Gallipolis dicitur, fallitur: nam Lupia
 sunt, quam ipsa Liciam nuncupat. Quod
 Ennius in Calabris natus fuerit, verè nar-
 rat: Quod Tarenti Ortus, minimè. Nam
 Pompon. ait, Ciue Ennio Nobiles Rhudias:
 quae ab ipso Ruga appellantur, nec longè à
 Lupijs sitae sunt. Fortè inter ipsas Vrbes ni-
 hilo plusquam spatium tredecim stadiorum
 interiacet, utroque nomine ob corruptam
 ab incolis appellationem, deceptus est. Vale.

IN

IN FINE OPERIS PLACUIT ADDE-

re aliqua quæ ad cognitionem presentis

Lapygia Status Lectori non ingra-

ta fore existimamus.

SCipio Mazzella in sua descriptione Re-
gni Neapolis hæc refert.

Archiepiscopatus, & Episcopatus Prouin-
ciæ Hydruntinæ sunt.

Archiepiscopus Acheruntinus, & Matera-
nus.

Archiepiscopus Tarentinus, cui subijciun-
tur Episcopus Motulæ, & Episcopus Ca-
stellanetæ.

Archiepiscopus Brundusinus, cui subijciun-
tur Episcopus Ostunij, & Episcopus Vriæ

Archiepiscopus Hydruntinus, cui subijciun-
tur Episcopus Castri, Episcopus Callipo-
lis, Episcopus Vxenti: Episcopus Lupien-
sis: & Episcopus Capitis Leuce.

Episcopus vero Neritinus nulli subijcitur
nisi Summo Pontifici.

Ex eodem Mazzella.

Vniuersa Prouinciæ loca sunt num. 169. quæ
in vniuersum constituunt focos numero
50874. Sed quæ præcipuè in opusculo à
Galateo numerantur à Mazzella sic anno-
tantur.

Tarentum habitatur focis.

3865

Brundusium foc.

3636

Castrum foc.

51

Fuline

Fuline foc.	138
Vria focis.	654
Rocca focis.	35
Callipolis focis.	1383
Lupix focis.	6117
Hydruntum focis.	918
Calale nouum focis.	717
Castrum focis.	51
Sancti Petri oppidum focis.	993
Vxentum focis.	153
Galathana focis.	506
Neritum focis.	1468
Cupertinum focis.	515
Fuline focis.	138
Crotalea focis.	1208
Tripiteana Villula focis.	129
Murus focis.	116
Mons arduus focis.	114
Vria focis.	654
Rocca focis.	35
Spletum focis.	481
Vasta focis.	23
Boardum focis.	151
Castrum foc.	51

*Castella, & Turres quæ Prouinciam tutantur
sunt videlicet.*

CAstrum Hydrunti: Castrum Lupiense:
Castrum Brundusij magnum: Castrum
Insalæ Brundusinx: Castrum quod vulgo
forte

Forte Brundusinum dicitur Castrum Calli-
polis: Castrum diui Cataldi.

Turres Maritimæ quibus murorum instar
tota Prouincia vallatur sunt num. 66. pro-
ut, & totum hoc Regnum iisdem Turri-
bus passim cernitur munitum.

Soluunt Barones, & Feudatarij huius Pro-
uincia Regiæ Curia pro regio Adtoa
anno quolibet aureos nummos.

13495. r. 9 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$.

Residet Regia Audientia huius Prouin-
cia in Vrbe Lupiensi cuius Præsidi soluun-
tur à Rege anno quolibet pro stipendio. 800

Tribus vero Auditoribus Singulis anno
quolibet.

400

Cubiculario Magistro, Aduocato, & Pro-
curatori Regij Fisci: Aduocato, & Procura-
tori pauperum: Tubicini: duodecim Satelli-
tibus: & Accenso soluuntur Regia stipendia.

*Castra, Prouinciæq; Arces, cum Militum nu-
mero atque Stipendijs, quæ regio
nomine soluuntur.*

CAstrum Brundusinum alit milites 42
Quibus in mense pro stipendio sol-
uuntur.

151.0.0

Castrum minimum Brundusinum milites. 63
Quibus soluuntur in mense.

223.0.4

Castrum

Castrum Arx Brundusina, dictum, milites.	56
Quibus soluuntur in menses	177.0. 3
Castrum Lupiense, milites.	54
Quibus soluuntur in mense	201.1.13
Castrum hydruntinum, milites	36
Quibus soluuntur in mense	144.1.13
Castrum Callipolium, milites	30
Quibus soluuntur in mense	125.1.13
Castrum Tarentinum, milites	46
Quibus soluuntur in mense	176.0. 4

*Onera quæ vnusquisque focus Prouinciæ
Regi debet.*

Legitimè atque illegitimè tertiatim in
focos quindeni Caroleni soluuntur.
Item in focos asses 48. singulo quoque men-
se pro Hispanorum militum turmis.
Item asses 17. pro militibus grauis armaturæ
idque fit in mense.
Item asses 9. pro vijs sternendis tertiatim.
Item asses 2. & stipes 10. pro Curia Accen-
so, & fit in mense.
Item asses 7. stipemque 1. ob Turrium custo-
dias singulo quoque mense.
Item asses 2. cum dimidio, & $\frac{2}{3}$. stipsis ob le-
gitimæ solutionis defectum assium 48.
quæ tertiatim soluuntur.

Demum

DEmum præter ea quæ de Authoris vita à nobis dicta sunt addi potest ipsum etiam Poetam fuisse, vt in, Elogijs doctorum virorum Paulus Iouius testatur.

Fuit etiam disertus Orator, & Cosmographus adeo insignis, vt de Cosmographia tabulas composuerit, vt refert Christophorus Cæcus, e foro liuij in suis Cronicis vniuersalibus de magna Græcia quare iure à Rege habuit tantus vir ius scalagij, vt vulgo omnium nauigiorum tam Hydruntinæ quam Barisiensis Prouinciæ cuius prouentus ad annos singulos erat 2000. aureorum.

Adde etiam pagina 79. ubi Galatena mentio.

Oppidum hoc nunc celebre reddit, & illustre nostri Saluatoris imago, quæ miraculis scatet innumeris, tantaque tum ciuium, tum exterorum frequentia colitur, vt præter cætera, illorum votiuis donis perpulcrum templum breui tempore sit extructum & in dies maiora cernantur.

F I N I S.

Errata sic Corrigito.

- Pag. 5. lunam ore teneat. Adde se dilatantem in cornu.
 pag. 6. de noue. de nouis, vel de nouem.
 p. 8. vt callipoli descripti. vt ex Callipolis descriptione.
 p. 9. Dominica orationis expositio Italicæ & cõscripta
 p. 10. peculiaris themistis. Paraphrasis themistis.
 p. 11. Antonium. Antoninum?
 p. ead. ¶ Antonio. ex Antonino.
 O Pag. ead.

Errata

Pag. eadem die 12. No-
uembri ex educatione
animæ numerus eligi-
tur, an 73.

p. 15. Oenotrij
p. 17. Brundusium
p. 17. Ostio
p. 20. Battriana
p. 27. Coloribus
p. 28. signam
p. 28. Ant
p. 32. Effluentia
pag. 34. Rudius
p. 36. quando
p. 39. rinulus
p. 41. recipiat
p. 43. ionium
p. 44. bellatorum
p. 45. Turcis

p. 46. feditas
p. 46. vllorum
p. 48. magna
p. 48. à rem
p. 50. delatam
p. 54. præsenerauit
p. 55. demonstrat
p. 55. pescuis
p. 57. deino
p. 57. artogantia
p. 57. de hino
p. 58. mirationes
p. 63. chorographiam
p. 68. malienio
p. 69. laceant
p. 69. ferraris
p. 71. Salentini
p. 72. Comitatus
p. 76. patias
p. 84. Tractus
p. 88. Alicubi

Corrige

Die 12. Nouembri h 7. no-
tis, ut ex educatione ad
Chrysostomum elicitur, an
73. Lupus obiit.

Oenotrij
Brundusium
Ostio
Battriana
Coloribus
signum
Ant
Affluentia
Rudias
quando
rinulis
recipiebat
ionium
bellatorum
ornamentis in sua sede ab-
ruentibus Turcis
salicitas
virorum
magna
artem
deletam
perseuerantia
demonstrans
pascuis
de hinc
arrogantia
de hinc
munitiones
chronographiam
malienio
iaceant
ferratis
Salentinis
Comitatus
patiar
Tractus
alicubi

VIRQ

VIRORVM CIVITATVM.

Et omnium in hoc opere
memorabilium.

INDEX.

A

<i>Byla mons in tertio clima- te</i>	19.
<i>Achamatus Turcarum Dux</i>	43. 46.
<i>Aera Ipygia</i>	77.
<i>Actoterium Promōtorium</i>	38.
<i>Adriaticum Mare Ptolemgo</i>	43.
<i>Admiratus Apuliae</i>	47.
<i>Aer malus</i>	50. 53.
<i>Affinitas inter sensum, & montem</i>	91.
<i>Ager Salentinus</i>	89.
<i>Alphonsus Rex Neapoli.</i>	42. 46. 49. 72. 85.
<i>Amphitalassa</i>	30.
<i>Apenninus</i>	81.
<i>Apennini terminus</i>	78.
<i>Apollonia</i>	43.
<i>Apulia unde dicta</i>	22.
<i>Apulia terminus</i>	43.
<i>Aqua sulphurea</i>	35.

O 2

Aqua

I N D E X.

<i>Aquæ Iapygiæ</i>	23.
<i>Aquarum inundatio</i>	84.
<i>Arabes corruptores nominum</i>	18.
<i>Araneum animal</i>	25.
<i>Aranei venennunt ibidem.</i>	
<i>Aragonenses</i>	34.47.54.56.72.86.
<i>Archita</i>	29.31.
<i>Arethusa</i>	60.
<i>Aristote.</i>	24.27.31.33.51.53.54.57.60.66.89
<i>Aristotelis dictum</i>	21.
<i>Aristocratia</i>	31.
<i>Argyripam</i>	66.
<i>Argi</i>	54.
<i>Artemidorus</i>	62.
<i>Asini Iapygiæ</i>	23.
<i>Athenæ</i>	52.
<i>Auerroes</i>	21.
<i>Auicenna error</i>	18.
<i>Auicenna, & Auerrois dissentio.</i>	18.
<i>Aulon</i>	44.46.
<i>Auctoris Antiquitatis obseruantia</i>	63.
<i>Auctoris Patria</i>	81.95.
<i>Auctoris coniectura</i>	28.
<i>Auctoris progenies</i>	28.81.
<i>Auctoris excusatio</i>	33.
<i>Auctoris propositum</i>	14.
<i>Austri proprietas</i>	92.
B	
B <i>Abilon</i>	53.
<i>Barium antea Iapyx</i>	42.
<i>Balesus diruta</i>	59.
<i>Breuil-</i>	

I N D E X

<i>Breuiloquium</i>	57.
<i>Boues Iapygia</i>	23.
<i>Brundisium</i>	47.50.51.
<i>Brundisij significatio</i>	77.
<i>Bruchi</i>	25.

C

C <i>Alabria olim Brutia</i>	22.
<i>Calabria ab Epiro distantia</i>	43.
<i>Calabria ab Adriatico sinu distantia</i>	42.
<i>Callipolitani fideles</i>	73.
<i>Calpe Mons in Quarto Climate</i>	19.
<i>Campi latini</i>	84.
<i>Campi Tarentini</i>	30.
<i>Campania</i>	60.
<i>Canusium</i>	66.
<i>Capua</i>	53.
<i>Carthago</i>	94.
<i>Carolus Rex</i>	47.72.
<i>Carolus Apuliae Rex</i>	35.
<i>Carolus Francorum Rex</i>	37.47.
<i>Casole nouum</i>	58.
<i>Castrum</i>	38.
<i>Castellum Santi Cataldi</i>	50.
<i>Caulon</i>	50.
<i>Casar</i>	54.
<i>Cesarea Historia</i>	38.
<i>Canobium diui Nicolai</i>	39.
<i>Cenobium</i>	39.61.82.
<i>Calias</i>	99.
<i>Celi tempenis</i>	21.
<i>Ceraunij Montes</i>	42.

Chersidri

I N D E X.

<i>Cbersidri</i>	25.
<i>Ciuitate s Alphonso fideles</i>	73.
<i>Climate Quarto qua comprahendantur</i>	20.
<i>Climate Quarto qua contineantur eod.</i>	
<i>Climatis Quarti termini</i>	21.
<i>Climate tertio qua loca contineantur</i>	20.
<i>Climatis tertij terminus eod.</i>	
<i>Climata diuersarum Regionum</i>	20.
<i>Comes Capacia</i>	47.
<i>Comes lupiarum</i>	61.
<i>Costantia Federici uxor ibidem</i>	
<i>Corpus temperatum facilius egrotare</i>	27.
<i>Corpora ad seruiendum apta</i>	24.
<i>Cos Hippocratis patria temperatiss.</i>	21.
<i>Cosmographia cui utilis</i>	20.
<i>Cretenses</i>	66.
<i>Crotopestum</i>	53.
<i>Crocus</i>	83.

D

D <i>Amarathus Corinthius</i>	51.
<i>Democratis</i>	32.
<i>Diomedes</i>	66.
<i>Dirrachium</i>	43. 54.
<i>Domus mala edificata</i>	59.
<i>Dux Ferrandina</i>	37.
<i>Dux Neritonum</i>	32.

E

E <i>Nnius</i>	63. 66.
<i>Enricus Enobarbus</i>	71.
<i>Eratosthene</i>	62.
<i>Error lactantis</i>	91.

Fabritij

I N D E X

F

F <i>Abricij Mendicitas</i>	32.
<i>Fabula Maleficarum</i>	90.
<i>Fabula Brocoliarum</i>	90.
<i>Familia Sanseuerinarum</i>	95.
<i>Federicus</i>	71.
<i>Ferdinandus iunior Rex</i>	47.52.74.86.
<i>Finis omnium</i>	27.
<i>Fons calidæ aquæ</i>	38.
<i>Fontes Iapygiæ</i>	23.
<i>Fortuna inconstans</i>	15.
<i>Franciscus Neritinus</i>	95.
<i>Fridericus Henricus</i>	53.

G

G <i>Aina aues</i>	25.
<i>Gainarum natura ced.</i>	
<i>Galatana</i>	79.84.
<i>Galatenensium Origo</i>	79.
<i>Galenus</i>	21.43.57.69.
<i>Galesus fluvius</i>	29.30.
<i>Galatana laus</i>	83.
<i>Gallipolis à Gonsale subacta</i>	37.
<i>Gallipolis</i>	34.35.38.
<i>Gallipolis in ora senonum Plinio</i>	35.
<i>Gallipolis euerse</i>	35.
<i>Gallipolis situs, & forma ibid.</i>	
<i>Gallipolitanorum fides</i>	36.
<i>Gallipolitanorum laus ibid.</i>	
<i>Galli</i>	30.37.43.55.56.
<i>Gallorum de Tarento Iudicium</i>	30.
<i>Genus Marci. In</i>	68.

Garganus

I N D E X.

<i>Garganus Mons</i>	52.66.
<i>Gonsal</i>	37.
<i>Gonsalis crudelitas ibid.</i>	
<i>Gotbi</i>	98
<i>Gracia temperatissima</i>	18.
<i>Graci</i> 21.23.24.30.31.51.53.64.66.	81.
<i>Graci generis laus</i>	
<i>Gracorum mos</i>	51.53.
<i>Gualterius Brebena</i>	48.50.71.
<i>Gualterij Mors.</i>	71.

H

H <i>Eraclea</i>	53.
<i>Herculei freti clima</i>	20.
<i>Hyerosolima in quo climite</i>	20.
<i>Hipparcus</i>	62.
<i>Hippocrates</i>	24.57.
<i>Hippocratis de Europa, & Asia gentibus sententia.</i>	24.
<i>Hippocratis breuiloquium</i>	57.
<i>Hippocratis libri de Aere, & Aqua</i>	57.
<i>Hispani</i>	56.
<i>Homini christiano nephas quid</i>	43.
<i>Homines Itali</i>	24.
<i>Hydruntum à Turcis capitur</i>	35
<i>Hydruntum</i> 35.39.42.48.79.	79.
<i>Hydruntum debellatum</i>	45.
<i>Hydrunti à Manfredonia distantia</i>	42.
<i>Hydrunti diuersa Nomina</i>	45.
<i>Hydrunti Instauratio</i>	42.
<i>Hydruntinorum laus</i>	4.

Iapygia

I N D E X.

I

I <i>Apygia</i>	22.43.81.88.
<i>Iapygia quos Homines gignat</i>	25.
<i>Iapygia Chersonesus est</i>	22.
<i>Iapygia Cretenfium Colonia</i>	66.
<i>Iapygia temperatiffima</i>	17.
<i>Iapygia cui figno Cœleſti ſubijciatur</i>	17.
<i>Iapygia Italia ſimilis</i>	15.
<i>Iapygia terminus</i>	42.
<i>Iapygia Italię amaniffima pars</i>	23.
<i>Iapygia varia nomina</i>	22.
<i>Iapygia Boues</i>	22.
<i>Iapygia ambitus</i>	16.
<i>Iapygia bonitas, & fertilitas</i>	23.
<i>Iapyges</i>	16.
<i>Iapygium Promontorium</i>	38.
<i>Iccus</i>	31.
<i>Idomeneus</i>	66.68.
<i>Idus</i>	45.
<i>Imagines in ſpeculo</i>	93.
<i>Iacobus callora</i>	56.73.84.85.
<i>Ioanna Regina</i>	43.72.84.85.
<i>Ioannes Andagauenfis</i>	73.
<i>Ioannes Caſtriota Macedo</i>	37.79.
<i>Ioannes Antonius Princeps</i>	45.52.73.85.
<i>Ioannes vitalianus</i>	40.
<i>Ionium Mare</i>	43.45.65.
<i>Iſabelle Regina fuga</i>	54.73.
<i>Italia magna Gracia</i>	14.
<i>Italia ubi anguſtior</i>	15.
<i>Italia ab Italo Rege eod.</i>	

P *Italia*

I N D E X.

<i>Italia unde dicta</i>	23.
<i>Italia</i>	23. 81.
<i>Italia Gracia vinci potest</i>	42.
<i>Italia limites</i>	13.
<i>Italia Umbilicus Gracia</i>	14.
<i>Italia olim nobilissima vrbes</i>	14.
<i>Italia Descriptio breuis</i>	15.
<i>Italia peninsula nobiles</i>	16.
<i>Italiae duae peninsulae, & earum descriptio</i>	17.
<i>Italia philosophia à quo</i>	14.
<i>Iudicium difficile</i>	32.
L	
L <i>Academon</i>	55.
L <i>Lacademonij</i>	57.
<i>Lactantius</i>	91.
<i>Ladislavus Rex</i>	61.
<i>Lacus limini</i>	48.
<i>Lapis insculptus</i>	65. 76.
<i>Lapidis lupiensis natura</i>	70.
<i>Lamia</i>	90.
<i>Leones</i>	28.
<i>Leuca</i>	38.
<i>Leucopetra</i>	43.
<i>Lex pro Gainis auibus</i>	25.
<i>Leges scriptae à quibus primo</i>	13.
<i>Lybia</i>	28.
<i>Lylibeum</i>	73.
<i>Lingua Mesapia</i>	52.
<i>Lingua Peucetia</i>	52.
<i>Linguarum varietas</i>	77.
<i>Litterae Mesapiae eod.</i>	
	Litterae

I N D E X

<i>Litera Dalmatica eod.</i>	
<i>Litera Saracenicæ eod.</i>	
<i>Langobardi</i>	98.
<i>Loysus Andegauensis</i>	49.72.
<i>Lodouicus de Monte Alto</i>	60.
<i>Lupia</i>	48.59.61.
<i>Lupia Guidonis tempore quales.</i>	64.67.68.71
<i>Lupiarum laus</i>	69.
<i>Lusus Naturæ</i>	92.

M

M <i>Achometis Mors</i>	50.
M <i>Magistrorum Familia</i>	82.
<i>Malum Iapygia</i>	25.
<i>Mallenius Rex</i>	66.68.
<i>Mandurium</i>	58.88.
<i>Manfredus</i>	71.
<i>Manfredonia</i>	42.
<i>Marcus Antonius Princeps</i>	68.
<i>Marcus Antonius Philomarinus</i>	30.37.
<i>Maria</i>	61.72.
<i>Maris Mediterranei latitudo</i>	17.
<i>Marsilius</i>	61.
<i>Materia digna cognitu</i>	83.
<i>Mathefis</i>	68.
<i>Medici primum munus</i>	25.20.
<i>Megara</i>	59.
<i>Mela</i>	63.
<i>Mesapia</i>	98
<i>Metapontus</i>	53.
<i>Monarchia</i>	31.
<i>Monachi Magni Basilij</i>	39.

P 2

Mons

I N D E X.

<i>Mons arduus</i>	78.
<i>Montes acroceraunij</i>	43.
<i>Muli Iapygia</i>	23.

N

N <i>Arratio Hydruntinae obsedionis</i>	44.
<i>Natura</i>	25.26.
<i>Natura documentum</i>	24.25.
<i>Neritonum</i>	35.
<i>Neritum</i>	87.
<i>Neriti laus</i>	87.95.
<i>Neritinae literæ</i>	95.
<i>Nicolaus Hydruntinus dictus Niceta</i>	39.
<i>Nicomachus</i>	31.
<i>Nilus</i>	60.
<i>Ninphaus</i>	78.
<i>Nola</i>	60.
<i>Normani</i>	71.

O

O <i>Pinio de Sancto Petro</i>	34.
<i>Oria</i>	56.58.82.

P

P <i>Etrus Aragonum Rex</i>	35.
<i>Phasmata</i>	87.92.94.
<i>Piscatura prouentus</i>	30.
<i>Platonis dictum</i>	28.54.
<i>Plinius</i>	26.31.43.60.67.
<i>Politiarum genera quot</i>	31.
<i>Portus</i>	51.
<i>Princeps Tarentinus</i>	67.
<i>Princeps Animalium</i>	24.
<i>Promontorium Acroterium, & Iapygium</i>	38.
<i>Prouer.</i>	

I N D E X!

Prouerbium 51.53.
Ptolemaus 21.43.48.63.

R

R *Aymundus Vrsinus* 72.
Regiones Temperatae 21.
Res Graeca 40.
Renatus 72.
Robertus Lupiensis 95.
Robertus Viscardus 71.
Roccha 48.67.
Rogierius 71.
Roma 53.54.59.
Romani 32.
Romoaldus Princeps 55.
Rudia 59.62.64.
Ruge Ciuitas 65.
Ruinae adifitorum 38.
Rusticus 61.

S

S *Acerdotum Graecorum mos* 81.
Salentini 22.26.73.89.
Salentini Cretensium Colonia 23.
Sajo Insula 46.
Saturi à Tarento distantia 34.
Scriptores desiderati 28.34.
Scythia 28.
Seleucides Aues 26.
Serpentes 28.
Soletum 74.
Spinetus ventura 55.
Stephanus Archiepiscopus à Turcis interfe-
ctus

I N D E X.

<i>Ætus in Templo</i>	45.
<i>Strabonis de Regione Iapygia opinio</i>	22.
T	
<i>T Anais</i>	6.
<i>T Ancredus</i>	71.
<i>T arentum</i>	29.30.31.33.42.67.
<i>T arentum quos habuit viros</i>	33.
<i>T arenti à Iapygia Promōtorio distantia</i>	33.
<i>T arenti ab Hydrunto distantia</i>	42.
<i>T arenti à Lacinio distantia</i>	33.
<i>T arenti Descriptio</i>	33.
<i>T arentinum Mare</i>	33.
<i>T heatrum</i>	61.
<i>T heba</i>	54.
<i>Templum Diue Maria</i>	38.
<i>Templum Diui Petri</i>	34.
<i>Templum Diue Gatherine</i>	75.
<i>Templum Diue Casarea</i>	38.51.
<i>Terra Temperata habitationes quales</i>	24.
<i>T honon Insula</i>	17.
<i>T igres</i>	28.
<i>T umulus Demarrato ab Alexandro extru-</i>	
<i>Ætus</i>	51.
<i>Turca</i>	23.86.
<i>Turcarum de Tarento Iudicium</i>	33.
<i>Turris Santi Iſidori</i>	34.
V	
<i>V Adiscus portus</i>	39.
<i>V asta Oppidum</i>	51.75.
<i>V eneti</i>	36.52.74.
<i>V eneti Gallipolim diripiunt</i>	74.
<i>V eneto-</i>	

I N D E X.

<i>Venetorum Victoria</i>	74.
<i>Via Traiana</i>	48.59.
<i>Vicus Diua Maria</i>	35.
<i>Villamarinus</i>	47.
<i>Vina Ochra</i>	69.
<i>Viterbiensis Historicus</i>	130.68.
<i>Voragtnes</i>	88.
<i>Virgilius de Magistris</i>	87.
<i>Vrbs Vretus</i>	78.
<i>Vrbs antiqua</i>	152.78.
<i>Vrbs Murus</i>	75.
<i>Vria sive Oria</i>	55.65.
<i>Vrbs Petri</i>	74.
<i>Vrsinorum Familia</i>	75.
<i>Vjus Populorum victorum</i>	66.
<i>Vxentnm</i>	38.
<i>Vxentinorum Portus</i>	38.

F I N I S:

